

HORAIRE D'ÉTÉ
à partir du 9 juin 2003
Du lundi au vendredi: de 8h15 à 14h30
Samedi: de 8h15 à 12h30

079 1332
www.aztag.com / E-mail: info@aztag.com

البنك اللبناني الفرنسي
BANQUE LIBANO-FRANÇAISE

ԱԶՏԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTÉRAIRE *أزتك جريدة يومية سياسية وأدبية. اليوم المسؤول، إيثا وروشيكا*

1500 Լ.Ո. 76ԴԳ ՏԱԲԻ, ԹԻԻ 74 (21416) ԵՐԿՈՒՇԱՐԹԻ, 9 ՅՈՒՆԻՍ 2003 10 ԷՁ

ԼԵՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ՋԱԽՋԱԽԻՉ
ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՄԲ «ԱՅՈ» ԸՍԱԻ
ԵՐՈՂՈՎԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՄԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Երէկ ուշ գիշերին յայտարարուած նախնական արդիւնքներուն համաձայն, լեհ ժողովուրդը 81 առ հարիւր «այո» քուէարկեց երոզակալան միութեան անդամակցութեան հանրաքուէին ընթացքին, որուն մասնակցեցաւ 42 միլիոն հաշուող Լեհաստանի ժողովուրդի 57 առ հարիւրը:

ԻՏԱԼԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՆԱԽԱԳԱՀ ԼԱՀՈՒՏԻ ՀԵՏ ՔՆՆԱՐԿԵՑ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹՂԹԱԾՐԱՐԻՆ ԿԱՊՈՒԱԾ ՀԱՐՑԵՐ

Նախագահ Կոր. Էմիլ Լահուտ երէկ յոյս յայտնեց, որ Եւրոպական Միութիւնը աւելի մեծ քաղաքական դերակատարութիւն կ'ունենայ Միջին Արեւելքի տագնապի լուծման ի խնդիր, երբ Իտալիա կը նախագահէ անոր յաջորդ նստաշրջանին, որ կը սկսի յառաջիկայ Յուլիսին:

Նախագահ Լահուտ նշեց, որ շրջանը պէտք ունի արդար, ամբողջական եւ կայուն խաղաղութեան, հիմնուած՝ միջազգային օրէնքներու գործադրութեան վրայ, յատկապէս ինչ կը վերաբերի արաբական բռնագրաւուած հողերուն՝ Մալաբիի Շրպայի եւ Կոլանի գծով, ինչպէս նաեւ պաղեստինցի գաղթականներուն տունդարձի իրաւունքի եւ ազգային ինքնորոշման յարգումի:

Նախագահ Լահուտ այս յայտարարութիւնները կատարեց երէկ, երբ Պաապտայի մէջ ընդունեց Լիբանան ժամանած Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Ֆրանքո Ֆրաթիւնի, որուն հետ քննարկեց շրջանային հարցեր եւ Լիբանան - Իտալիա երկկողմանի յարաբերութիւնները:

Նախագահ Լահուտ շեշտեց, որ Լիբանան միշտ ալ խաղաղութեան պահանջած է, նկատել տալով, որ խաղաղութեան միջազգային քառակողմ, յատկապէս Եւրոպական Միութիւնը պէտք է ամեն ջանք ի գործ դնեն արգիլելու համար Իսրայէլի՝ միջազգային օրէնքները խախտել:

Նախագահ Լահուտ դիտել տուաւ, որ շրջանին մէջ խաղաղութեան որեւէ ծրագիր, որ Լիբանանն ու Սուրիան չ'ընդգրկէր, պակասաւոր է:

Նախագահ Լահուտ նշեց, որ Լիբանան շեշտած է ահաբեկչութեան դէմ ըլլալու իր կեցածքը եւ խստի դատապարտած պայն, սակայն լաւ գիտէ նաեւ տարբերել ահաբեկչութեան եւ բռնագրաւուած հողերը պատագրելու ի խնդիր ժողովուրդներու մղած դիմադրութեան իրաւունքը:

Ֆրաթիւնի նախագահ Լահուտի ներկայացուց Իտալիոյ հետապնդելիք բոլոր հարցերն ու տագնապները, իբրեւ Ե. Միութեան յաջորդ նստաշրջանի նախագահ: Ան յայտնեց, որ Ե. Միութիւնը պիտի ջանայ լաւ յարաբերութիւններ մշակել միջերկրականեան երկիրներու հետ, ապահովելու համար յաւելեալ վստահութիւն:

Ֆրաթիւնի նախագահ Լահուտի յայտնեց, որ Իտալիա պատրաստ է տնտեսական եւ առեւտուրի մարզերը բարելաւել Լիբանանի հետ: Ան աւելցուց, որ Իտալիոյ պետութիւնը պատրաստակամութիւն յայտնած է օժանդակելու Լիբանանի, անոր վերադարձնելու համար իր արժանի դերն ու դիրքը Միջին Արեւելքի մէջ:

ՀԱՎԱԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ԻՒՐՈՐԻՆԱԿ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵՆԷ ՄԸ ԵՏՔ

ՊԱՂԵՍԻՆԵԱՆ ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԿԱՋՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԻԱՅՆԱԼ ԿԵՅՈՒԱԾԵ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑԻՆ ԿԱՐՉԱՊԵՏ ԱՊՊԱՄԻ ԵՒ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԲՈՒ ԲԱՐՏԵՍԻՆ ԴԵՄ

Երէկի պաղեստինեան գործողութեան զոհ իսրայէլացիներու դիակները կը փոխադրուին

Պաղեստինեան արմատական կազմակերպութիւններ միացեալ կեցածք մը յայտարարեցին վարչապետ Մահմուտ Ապպասի եւ խաղաղութեան ճամբու քարտէսին դէմ: Անոնց վերծողական կեցուածքը թարգմանուեցաւ մահացու յարձակումով իսրայէլեան ուժերուն դէմ, որոնցմէ չորս պիւնտրներ սպաննեցին Երէկի անցարգելի վրայ:

Իսրայէլացի չորս պիւնտրներ եւ պաղեստինցի երեք պիւնտրներ սպաննուեցան երէկ, Կապան Իսրայէլի միացնող Երէկի անցարգելի վրայ: Վիրաւորուեցան նաեւ չորս պիւնտրներ: Իսրայէլեան բանակին մէկ բանբերը յայտնեց, որ իսրայէլեան ուժերու տարապի մը տակ առին պիւնտրներ, որոնք հակադարձեցին կրակ բանալով: Բանբերը աւելցուց, որ պիւնտրները յաջողած էին ձեռքի պիւնտրական կեդրոնին հիւսիսային թելը եւ անակնկալի մատնել պիւնտրները: Բանակը անմիջապէս փակեց Կապանի անցքերը, որոնց կարգին է Եգիպտոսի միացնող Ռաֆահի անցքը:

Երէկի գործողութեան պատասխանատուութիւնը ստանձնելու յայտարարութիւնը աննախընթաց երեւոյթի մը դիմաց դրաւ Իսրայէլն ու պաղեստինեան իշխանութիւնը, երբ արմատական երեք շարժումներու անունով հրապարակուած միացեալ յայտարարութիւն մը ստանձնեց պատասխանատուութիւնը: Յայտարարութիւնը ստորագրուած է Համասի, Իսլամական ժիհադի եւ Աքսայի նահատակներու փաղանգներուն կողմէ: Սեպտեմբեր 2000էն ի վեր, առաջին անգամ ըլլալով այսպիսի արարք մը կը կատարուէր:

Երէկի գործողութիւնը Իսրայէլի դէմ ուղղուելով հանդերձ, այլ գլխաւոր թիրախ մը ունէր, որ վարչապետ Ապու Մապսին է: Արմատական շարժումները՝ այս գործողութեամբ հրապարակաւ ու բացայայտօրէն Ապու Մապսինի կ'ընեն, թէ կը մերժեն պիւնտր պայքարին վերջ տալու իր խոստումը եւ խաղաղութեան ճամբու քարտէսը, որուն կիրարկման գծով համաձայնութիւն գոյացած էր Աքսայի վեհաժողովին: Ապպաս խոստացած էր, որ վերջ պիտի տայ պիւնտր ինքիֆտալիին: Արմատական շարժումները Երէկը իբրեւ թիրախ ընտրած են նաեւ անոր համար, որ հապարաւոր պաղեստինցի գործատուներ հոնկէ կ'անցնին Իսրայէլի մէջ աշխատելու համար: Իսրայէլ պատժական միջոցառումներու դիմելով՝ յաճախ կը փակէ անցքը եւ թէն անցեալ շաբաթ պաղեստինցի գործատուներ արտօնութիւն ստացան Իսրայէլ մտնելու, արմատական շարժումները ուղեցին իրենց խօսքը ըսել:

Իսլամական ժիհադի դեկալար Մոհամէտ Հինտի ըսաւ, որ գործողութիւնը կը հաստատէ, թէ պիւնտր պայքարը պիտի շարունակուի այնքան ատեն որ գրաւոււմ առկայ է: Արմատական շարժումներուն համար Ապ

Շար.՝ Էջ 10

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՀԱՐԻՐԻ ԱՅՍՕՐ ՊՐԱԶԻԼԻ ՄԷՋ ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ԲԱՅՈՒՄԸ ԱՐՏԵՐԿՐԻ ԼԻԲԱՆԱՆՑԻ ՆԵՐԴՐՈՂՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ

Վարչապետ Ռաֆիք Հարիրի շաբաթավերջին մեկնեցաւ Սաօ Փաուլօ, Պրազիլ, ուր այսօր բացուեց կը կատարէ արտերկրի իրաւանցի ներդրողներու խորհուրդի խորհրդաժողովին:

Հարիրի կ'ընկերակցին նախարարներ Ֆուադ Սիւնիորա, Մարուան Համատէ, Էլիաս Սքաֆ եւ Ալի Ապուալլա:

Վարչապետ Հարիրի ժամանման գիշերն իսկ հանդիպում ունեցաւ Սաօ Փաուլոյի իրաւանցեան համայնքին հետ:

Վարչապետ Հարիրի յայտնեց, որ այս հանգրուանին Լիբանանի իշխանութիւններուն մէջ գոյութիւն ունեցող բանավեճերը պիտի գտնեն իրենց լուծումը, որ դրական պիտի ըլլայ երկրին համար:

Վարչապետ Հարիրի տեսակցութիւններ պիտի ունենայ Պրազիլի նախագահին, խորհրդարանի նախագահին եւ վարչապետին հետ: Կը նախատեսուի, որ երկու երկիրներուն միջեւ ստորագրուին տնտեսութեան եւ պօսաշրջութեան մարզին վերաբերող համաձայնագիրներ:

ԱՂԱՍԱՐԳԻՍԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ

ՄՕՏ ԿԸ ԳՏԵՔ «ԱՐԱՐԱՏ»

ԺԱՊԱԼԵՆԻ ՕՐԻԺԻՆԱԼ ԵՒ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ՎԻՏԵՕ ԵՐԻՉԸ (120 ՎԱՅՐԿԵԱՆ), ՈՐ ԿԸՆԴԳՐԿԷ ՆԱԵՒ ԺԱՊԱԼԵՆԻ ՊԱՏՐԱՏՈՒԹԻՒՆԸ (MAKING - 60ՎԱՅՐԿԵԱՆ)

ՊորճՆամուտ Զաղաքապետարանի հրապարակ: Հեռ. 01-241000

Յ.Մ.Ը.Մ.Ի 8ԴԴ ՊԱՏԳԱՄԱԲՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑ ՆԱԽԱԳԱՅ ԲՈՉԱՐԵԱՆԻ

Հայաստանի նախագահ Ռոպէրթ Քոչարեան Շաբաթ 7 Յունիսին ընդունեց Հ.Մ.Ը.Մ.Ի 8րդ պատգամաւորական ժողովի պատուիրակուիւնը:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ներկայացուցիչները նախագահին տեղեկացուցին, որ Հ.Մ.Ը.Մ. առաջին անգամ ըլլալով հայրենիքի մէջ կը գումարէ իր գերագոյն ժողովը, որուն մասնակցելու համար Հայաստան ժամանած են 15 երկիրներէ 85 պատգամաւորներ: Անոնք յայտնած են, որ Սփիւռքի եւ Հայաստանի մէջ շուրջ 60 հազար անդամ ունեցող կազմակերպութեան պատգամաւորները Ճաղկաձորի մէջ կայացող ժողովին ընթացքին կը քննարկեն Հ.Մ.Ը.Մ.ի հետագայ գործունէութեան հիմնական ուղղութիւնները, Հայաստանի մէջ սկսուողական շարժումի ընդլայնման, ինչպէս նաեւ Սփիւռքի մէջ մարմնակրթութեան պարգացման հնարաւորութիւններուն առնչուող հարցեր:

Պատգամաւորները նշած են, որ աշխարհի տարբեր երկիրներուն մէջ գործող Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկսուողական շարժումը իր ընդարձակ ցանցով պիտի շարունակէ պօրակցել Հայաստանի մէջ կատարուող նախաձեռնութիւններուն: Հանդիպումին մասնակիցները շնորհակալութիւն յայտնած են նախագահին՝ Հայաստանի մէջ Հ.Մ.Ը.Մ.ի գործունէութեան պօրակցութեան համար:

Նախագահ Քոչարեան շնորհաւորած է այցելուները՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ի հիմնադրութեան 85ամեակին առիթով եւ ողջունած է պատգամաւորական ժողովը Հայաստանի մէջ կայացնելու գաղափարը: Նախագահը կարեւոր նկատած է Սփիւռքի կառոյցներու կազմակերպած աշխատանքը, նշելով, որ Հ.Մ.Ը.Մ. մեծ դերակատարութիւն ունի Հայաստան - Սփիւռք յարաբերութիւններու պարգացման ու խորացման գործընթացին մէջ:

Հ.Մ.Ը.Մ.ի ներկայացուցիչներուն խնդրանքով նախագահ Քոչարեան անդրադարձած է Սահմանադրութեան բարեփոխումներու հանրաքուէին եւ խորհրդարանական ընտրութիւններուն վերաբերող հարցերու:

«ԱՆԳԱՐԱ ՊԻՏԻ ԶՓՈՒՆԷ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԿԱՏՄԱՍԻ ԻՐ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ»

Թուրքիոյ խորհրդարանի արտաքին յարաբերութիւններու յանձնաժողովի նախագահ Մեհմեթ Տուլկար ազդեցականական «Էյ. Էն. Էս.» պատկերասփիւռի կայանին յայտնած է, թէ Անգարա պիտի չփոխէ Հայաստանի հանդէպ իր քաղաքականութիւնը: Տուլկար յայտնած է, թէ վերջերս Մատրիտի մէջ կայացած Եւրոատլանտեան Համագործակցութեան խորհուրդի ժիւրէններս Հայաստանի եւ Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարարներուն՝ Վարդան Օսկանեանի եւ Ապտիլլա Կիլի հանդիպման ընթացքին Կիլի այդ մէկը յստակ դարձուցած է Օսկանեանին: Ան դիտել տուած է, թէ Անգարայի հետ Երևանի կապերու բարելաւումը կախեալ է Պաքուի հետ Երևանի կապերու բարելաւումէն: Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար ընդգծած է, թէ Թուրքիոյ հետ Հայաստանի յարաբերութիւնները կրնան բարեկարգուիլ միայն այն ատեն, երբ Լեռնային Ղարաբաղ վերադարձնէ Ազրպէյճանի «բռնագրաւուած» տարածքները եւ երբ Հայաստան հրաժարի Թուրքիոյ հանդէպ իր պահանջներէն: «Անգարա հաստատ կը մնայ իր քաղաքականութեան վրայ եւ հետագայ պարագայները կախեալ են Հայաստանի առնելիք քայլերէն», նշած է Կիլ:

Տուլկար նկատել տուած է, թէ Թուրքիոյ խորհրդարանը չէ փոխած իր դիրքորոշումը, «հակառակ Հայաստանի փափաքին եւ փորձերուն: Թուրքիոյ եւ Հայաստանի միջեւ յարաբերութիւնները կախեալ են Պաքու - Երևան յարաբերութիւններէն», յայտնած է Մեհմեթ Տուլկար:

ԹՐՔԱԿԱՆ ԿԱՂԿԱՆՉՆԵՐԸ ՄԱԶԱՉԱՓ ԻՍԿ ԶԵՆ ԿՐՆԱՐ ՄՐՈՏԵԼ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՍՈՒՐԻՈՅ ՓՈՒՆ ՆԱԽԱԳԱՐԸ ԱՆՁԱՍԲ ՊԵՐՐԻԻ 3ԱՅՏՆԵՑ ԻՐ ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Սուրիոյ հանգուցեալ նախագահ Նեպիի Պերրիի մօր մահուան առիթով երէկ Մասիոյ մէջ Պերրի ընտանիքի անդամները եւ քարոզարարները քաղաքացիական պաշտօնատարներու ցաւակցութիւնները:

Նախագահ Վոր. Էմիլ Լահուտ, ընկերակցութեամբ երեսփոխան Էմիլ Էմիլ Լահուտի եւ նախագահական պալատի ուժերու հրամանատար Վոր. Մուսթաֆա Համուանի այս առիթով այցելեց Մասիոյ:

Յետմիջօրէին, Սուրիոյ նախագահ Պաշար Սատի ներկայացուցիչ՝ Սուրիոյ փոխ նախագահ Ապտէլ Հալիմ խաւաքան Թաւաքան Լիքանան: Ան իր ցաւակցութիւնները փոխանցեց Նեպիի Պերրիին: Խաւաքանի ընկերակցեցան Լիքանանի մէջ սուրիական ուժերու ապահովական պատասխանատու Վոր. Ռաբոմ Ղապալէի եւ նախարար Ասէմ Քանսօ:

Միւս կողմէ, Պերրիի ցաւակցութիւն փոխանցեցին նաեւ նախկին նախագահներ Էլիաս Հըրաուի եւ Ամին ժեմալի, նախկին վարչապետներ Ռաշիտ Սոլի եւ Սելիմ Հըւ, ընկերակցար Յառաջդիմական կուսակցութեան ղեկավար, երեսփոխան Ռաշիտ ժեմալի, հանրապետութեան միջին շէյխ Մոհամէտ Ռաշիտ Քապպալի, մարտնիներու Նարալլա Պուրոս Սֆէյր պատրիարքի ներկայացուցիչ Մարուն Սատի եպիսկոպոս, նախարարներ Ասատ Տիապ, Ղապի Արիտի, Ապտալա Տարիաթ, Սալի Հըրաուի, Ալի Հասան Սալիլ, Ասատ Հարտան, Քարամ Քարամ, Միշէլ Սամահա եւ Քարիմ Բագրատունի:

Պերրիի ցաւակցութիւն յայտնեցին մեծ թիւով երեսփոխաններ, Լիքանանի մէջ իրանի դեսպան Մետուտ Իպրիմի, Եգիպտոսի դեսպան Հուսէյն Տարրար, Միջուկային Սրբաբոյ դեսպան Ֆուադ Սատի Միշէլի, Լիքանանեւսուրիական գերագոյն խորհուրդի ընդհանուր քարտուղար Նասրի Սուրի, քաղաքացիական կուսակցութեան, հոգեւորականներ եւ պիւնուրականներ:

Պերրի ստացաւ նաեւ քաղաքացիական քաղաքացի իր պաշտօնակից Ահմէտ Տարիի Սրուբէն, Ռոլան Ապու ժաուտի եպիսկոպոսի եւ Հըպալլայի ընդհանուր քարտուղար Հասան Նարալլայի:

ՀԱՖԵՂ ԱՍԱՏԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՅՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԸ ԱՐԺԱՆԱԻՐՈՒՊԵՍ ՆՇՈՒԵՑԱԻ ԱՔԲԱՐԻ ՄԵՋ

Սուրիոյ հանգուցեալ նախագահ Հաֆէզ Ասատի մահուան Յրդ տարելիցին առիթով երէկ Աքբարի մէջ տեղի ունեցաւ ձեռնարկ մը, որուն ներկայ գտնուեցան քաղաքացիական անձնատիրութիւններ, ինչպէս՝ նախագահ Վոր. Էմիլ Լահուտի ներկայացուցիչ նախարար Նեպի Միքաթի, խորհրդարանի նախագահ Նեպիի Պերրիի ներկայացուցիչ երեսփոխան Ապտէլ Ռահման Ապտէլ Ռահման, վարչապետ Ռաֆիք Հարիթի ներկայացուցիչ երեսփոխան Ահմէտ Տարիաթ, փոխ վարչապետ Իսամ Տարիաթի ներկայացուցիչ Վոր. Ռաշիմ Մամալի, Լիքանանի մէջ սուրիական ուժերու ապահովական պատասխանատու Վոր. Ռաբոմ Ղապալէի ներկայացուցիչ Վոր. Նապիլ Հըմալի, առողջապահութեան նախարար Սլէյման Յրենժի, երեսփոխաններ ինչպէս նաեւ քարոզարարներ այլ պաշտօնատարներ եւ պիւնուրականներ:

Յրենժի եւ Միքաթի իրենց խօսքին մէջ շեշտեցին, որ Լիքանանի ներքին կեանքը վտանգուած է եւ կոչ ուղղեցին ազգային գիտակցութեան եւ զգաստութեան:

Յրենժիի դրուատեց մարտնիներու Նարալլա Պուրոս Սֆէյր պատրիարքի ցուցաբերած կեցուածքները, որոնք կը շեշտեն Լիքանանեւսուրիական լայն քարտեղութիւններու անբախտելի, իբրեւ երաշխիք շրջանային ծանր պայմաններու մէջ գոյատեւման: Ան շեշտեց, որ առանց Լիքանանի եւ Սուրիոյ, շրջանին մէջ արդար եւ անբողջական խաղաղութիւն չի կրնար ըլլալ:

Իր կարգին, Միքաթի շեշտեց, որ ներկայ պայմանները կը պարտադրեն հաւաքական պատասխանատուութիւն՝ շրջանային որեւէ պարագայում հանդէպ, ինչպէս նաեւ քաղաքական հասունութիւն՝ այս ծանր պայմաններուն դիմագրուման ի խնդիր:

ՊՐԻԹԷԼԻ ՄԷՋ ԶԵՐԲԱ ԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿՐ ԾԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ

Ներքին ապահովութեան ուժերու ընդհանուր տնօրէնութիւնը երէկ յայտարարեց, որ ինքնաշարժներու գողութեան թղթածրարի հետապնդման շրջագիծէն ներս Պալմայիթի Պրիթէլ շրջանին մէջ ձերբակալուած են Պիլալ Ռամէհ Տանտաշ եւ Խալէտ Ապտալլա Ղանիմ, որոնք արդէն իսկ կը հետապնդուին ինչպէս նաեւ նորեւնորեւնոր ձերբակալուածները:

Ձերբակալուածները խոստովանեցան, որ գողցած են քաղաքացիական ինքնաշարժներ, վերջինք՝ երէկ առաւօտեան կանուխ ժամերուն, ժողովարարի մէջ: Անոնք ըսին նաեւ, որ իրենց խմբակին մաս կը կապուէ Եուսէֆ Սալիմ Հոմսին, որ կը գրադի ինքնաշարժի թիւերու վեղծարարութեամբ:

Միւս կողմէ, Պրիթէլի մէջ ներքին ապահովութեան ուժերը յայտնաբերեցին 5 գողցուած ինքնաշարժներ:

ՄԱՀԱԶԴ

- Տէր եւ տիկին Յարութեան Ստամպուլեան
- Տիկին Սեդա Նալպանտեան եւ գաւակը՝ Յակոբ
- Տէր եւ տիկին Արա Ղանիմէ
- Տէր եւ տիկին Ժանօ Սոմեան
- Տէր եւ տիկին Րաֆիկ Ստամպուլեան
- Տարբ Յակոբ եւ Ծանթ Ստամպուլեան
- Ահարոնեան ընտանիք
- Պոֆի ընտանիք
- Մարկոսեան ընտանիք
- Եւ Համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց մօր, մեծ մօր, աներմօր եւ Հարազատին՝

ԵՆԱ ՂԱՆԻՄԵԻ

մահը, որ պատահեցաւ Ուրբաթ, 6 Յունիս 2003ին, Ապու ժաուտի Հիւանդանոցին մէջ:

Յուզարկաւորութեան արարողութիւնը պիտի կատարուի այսօր՝ Երկուշաբթի 9 Յունիսին, Բնութիւնի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մար տաճարին մէջ, կէսօրէ ետք ժամը 4:00ին, ուր կէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Պուրճ Համուտի Ազգային գերեզմանատունը:

- Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահապը:
- Յաւակցութիւնները կ'ընդունուին հանգուցեալին աղջկան՝ Սեդա Նալպանտեանի բնակարանը, Մրզիէր "Relax 2" շէնք, Երկրորդ յարկ, Երկուշաբթի 9, Երեքշաբթի 10 եւ Չորեքշաբթի 11 Յունիսին:
- Կը խնդրուի փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւններ կատարել:

ՄԱՀԱԶԴ

- Տիկին Յուլի Համուտ Կոկիկեան
- Տէր եւ տիկին Միշէլ Կոկիկեան
- Տէր եւ տիկին Մարք եւ Պէթի Ռաֆիկի
- Տէր եւ տիկին Ժոզէֆ Կոկիկեան
- Տիկին Ժիլյէրթ Կոկիկեան-Սահէլեան
- Համուտ ընտանիք
- Շիրիաթ ընտանիք
- Գապատանեան ընտանիք
- Ռաֆիկի ընտանիք
- Ազնաուրեան ընտանիք
- Տապաղեան ընտանիք
- Եւ Համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց ամուսնոյն, հօր, եղբոր եւ Հարազատին՝

ԺԱՆ ԿՈԿԻԿԵԱՆԻ (Լիքանանի Գալիկի դեսպան)

մահը, որ պատահեցաւ Հինգշաբթի, 5 Յունիս, 2003ին, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Յուզարկաւորութեան արարողութիւնը կատարուեցաւ Կիրակի, 8 Յունիս, կէսօրէ ետք ժամը 4:00ին, Կաթողիկոսարանի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մար տաճարին մէջ, Անթիլիաս, ապա հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Ճարն Շրպալէի Ազգային գերեզմանատունը:

- Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահապը:
- Յաւակցութիւնները կ'ընդունուին հանգուցեալին բնակարանը՝ Էշրեֆիէ, Ապարիէ, Պապ պողոտայ, «Պոնպ» շէնք, Բ. յարկ, Երկուշաբթի 9 եւ Երեքշաբթի 10 Յունիսին:

ՀԱՄԱԶՊԱՅԻՆ «Ն. ԱԴԲԱԵԱՆ» ՄԱՍՆԱԾԻՂ

ՀԱՅՐԵՆԻ ՆԿԱՐԻՉՆԵՐՈՒ ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ

Հովանաւորութեամբ՝ **ՏԻԿԻՆ ԼԻՄԻ ԹԻԹԻՆՃԵԱՆԻ**

Յուցահանդէսին բացումը տեղի կ'ունենայ Չորեքշաբթի, 11 Յունիս 2003, Երկուշաբթի ժամը 7:00ին, «Աղբալեան - Շ.Ա.Բ.Ա.» մարզամշակութային համալիրի «Սարգիս Սարգիսեան» սրահին մէջ:

ԵՐԱԿԵՐ

ԵԱՆՕԹ. - Յուցահանդէսը պիտի շարունակուի մինչեւ Ուրբաթ, 13 Յունիս 2003:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Հայերեն - անգլերեն, անգլերեն - հայերեն, արաբերեն - անգլերեն, անգլերեն - արաբերեն բարձրագոյնը կ'ընդունուի համար. դիմել՝ 03 - 919788 թիւին:

ՎԱՆԱՅ ԶԱՅՆ

Ձեր Տեսուչէ՛ք Կարեւոր է: ԵՆԱԶԱՅՆԵՅԷ «ՎԱՆԱՅ ԶԱՅՆ»՝ 267657 ԵՒ 241199 ԹԻԲԵՐՈՒՆ, ՈՒ ՏՈՒԷ ՁԵՐ ԿԱՐԾԻԸՆ

ՏԵՍԱԿԵՏ

Երեքշաբթի, 10 Յունիս, կտօրէ ետք ժամը 5:00ին, «Վանայ Զայն»-էն ուղղակի ձայնասփռուող յայտագիրին Գիւրգ Է

«ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱՅ ԵՐԳԸ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՍՓԻՒՌ-ՔԻ ՄԷՋ»

Կը խօսին՝

Հայրենի երգչուհի **ԶԱՐՈՒՐԻ ՊԱՊԱՅԵԱՆ**
 Խմբավար **ԶԱԲԱՐ ԲԵԺԵՇԵԱՆ**
 Դաշնակահար **ՎԱՇՏԱՍ ԵՄՄԻՅԵԱՆ**

ՀԱՄԱԶՊԱՅԻՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԿԼՈՐ ՄԵՂԱՆ

Նիւթ՝

«Ազգերու եւ յատկապէս մշակոյթներու դիմագրաւած մարտահրաւերը համաշխարհայինացման ալիքին դիմաց» Մասնակցութեամբ՝

ՅԱԿՈՒ ՊԱԼԵԱՆԻ ԿՐԵԺ-ԱՐՄԵՆԻ

ՏՈՒԹ. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԹԱՍԱԼԵԱՆԻ
 Համադրող՝ **ՎԱՉԵ ՓԱՓԱՋԵԱՆ**

Երկուշաբթի, 9 Յունիս 2003, Երկուշաբթի ժամը 8:00ին, Համազգայինի «Լ. Շանթ» կեդրոնին մէջ:

ԵՐԱԿԵՐ

ԱԿՍԱՐԿ

ԹՐՔԱԿԱՆ ԿԱՂ ԿԱՆՉՆԵՐԸ ՄԱՋԱՉԱՓ ԻՍԿ ԶԵՆ ԿՐՆԱՐ ՄՐՈՏԵԼ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ըստ երեւոյթին, Հայկական Հարցով ինքնաշարժ կրօնող Անգարա կաղկանձելէ բացի այլընտրանք չունի, իսկ մենք՝ հարցին վճռական տեղերս կը շարունակենք յիշեցնել առածը, թէ հակառակ բոլոր կաղկանձներուն՝ կարաւոր կը քայլէ:

Թուրքիոյ խորհրդարանի արտաքին յարաբերութիւններու յանձնաժողովի նախագահ Մեհմէթ Տուլկար պարպէյճանական «Էյ. Էն. Էս.» պատկերասփիւռի կայանէն ամբողջաւարական ռճով կը յայտարարէ, թէ Թուրքիա - Հայաստան յարաբերութիւնները կրնան բարեկարգուիլ միայն այն ատեն, երբ Հայաստան հրաժարի Թուրքիոյ նկատմամբ իր պահանջներէն, եւ մանաւանդ երբ Լեռնային Ղարաբաղի հայերը վերադարձնեն Արարիչ-ճանի «բռնագրաւուած տարածքները»...

Անկեղծ ըսած, հասկնալի է թայմիսը այս յայտարարութեան: Արարիչ-ճանի մէջ արդէն կրակի վրայ դրուած է ու սկսած է եռալ նախագահական ընտրութեան կարծանք, եւ ներքին սպառնալից համար պէտք են այսպիսի կաղկանձներ. ճառախօսութեան սահմաններուն մէջ մնացող շոքայումներ... Այսուհանդերձ չի նշանակեր, որ մենք պէտք է լուռ անցնինք, կարծելով թէ այդպէսով կ'անտեսենք պանոսը: Ո՛չ: Քսանմէկերորդ դարու տրամաբանութիւնը փոխուած է, եւ լուրջութիւնը սկսած է տարբեր իմաստով թարգմանուիլ: Հիմա իւրաքանչիւր յայտարարութեան, նոյնիսկ յերիւրանքի պէտք է հակապղծի համապատասխան ռճով ու մակարդակով: Այս կը պահանջէ օրուան հանրային կարծիքը:

Առ այդ, նոյնիսկ եթէ ամէն օր պիտի կրկնենք նոյնը, յար եւ նման միեւնոյն տողերը, պոքս կը կրկնենք տարիներէ ի վեր, պէտք չէ վարանինք ու կրկնելու գնով պէտք է բենք մեր բնելիքը, գլուխ արդու կելու, դիմացինը ձանձրացնելու աստիճան: Կրկնութիւնը յաճախ օգտաշատ է նաեւ:

Վերադառնալով Տուլկարի, պէտք է յստակացնել, որ այսպէս ըսած պարպէյճանական բռնագրաւուած տարածքները չկան, պարոն Մեհմէթ, բայց կան բռնագրաւուած հայկական հողեր, պոքս կը յամառիք պահել ձեր իշխանութեան ներքեւ, որոնք սակայն ուշ կամ կանուխ, ուրիշ թէ չուրիշ պիտի վերադարձնէք իրատարիքը, մեզի՛, հայերուս:

Երկրորդ, ո՞վ ըսաւ, թէ մենք մտահոգ ենք հայերութեամբ յարաբերութիւններու բարեկարգմամբ, որ մեզի պայմաններ կը դնէք: Հայերութեամբ յարաբերութիւններու բարեկարգումով միայն դուք՝ թուրքերը, պաշտօնական Անգարան ու ձեր մեծապետական հովանաւորները մտահոգ էք: Մտահոգ՝ մե՛ր դրած պայմաններով: Մի՛ փորձէք շրջել պատկերը, որովհետեւ պարտատէրը մենք ենք եւ ոչ թէ դուք: Միանգամայն միջոց պէտք է ընդունիք ու մարտնչեք այն իրականութիւնը, թէ մենք երբեք չենք հետաքրքրուած մեզի հետ բարի-դրացնութեամբ ու այսպէս ըսած հաշտութեամբ, այնքան ատեն որ կը շարունակէք ուրացման ձեր վախկոտ քաղաքականութիւնը, այնքան ատեն որ կը շարունակէք շնչել Արեւմտահայաստանի պապենական մեր բերրի հողերուն անլուգական բոյն ու մեր երկնակամարի անարատ օդը: Սակայն լայն գիտցէք, որ ձեր բոլոր փորձերը ի պոքս են, որովհետեւ այդ սրբապան դատին իրաւատէրերը ոչ միայն ողջ են ու արթուն, այլեւ օրէ օր քիչ մը աւելի կը մօտենան յաղթանակին, թէկուզ դանդաղ, բայց հաստատ ու վճռական քայլերով, վերջնական յաղթանակի անխախտ համոզումով: Ահա թէ ինչն է մտահոգ էք ու կը փորձէք խեղաթիւրել իրողութիւնները ու շրջել դերերը: Բայց վստահ եղէք, որ ի սկզբանէ ձախողած են ու անյոյս են ձեր փորձերը, ու ձեր կաղկանձները մազաչափ իսկ չեն կրնար մրտնել իրականութիւնը:

ՀՐԱՉ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

ՏՈՒԹ. ՊԵՐՃ ՀԱՃԵԱՆ՝ «ՎԱՆԱՅ ԶԱՅՆ»ԷՆ

Կենսոլորտի ցախարարութեան ընդհանուր տնօրէն տոքթ. Պերճ Հաճեան, այսօր՝ Երկուշաբթի, 9 Յունիսին կտօրէ ետք ժամը 3:00ին, կը պատասխանէ ՀԱՄԱ ՀԱՏԱՏԻ հարցումներուն՝ Լիքանանի կենսոլորտային հարցերուն մասին:

ՀԱՅՎԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒՆՆԵՐԸ ԳՐԱՍԵՆԵԼԿ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Կարիք կայ վկայեալ հիւանդապահուիչներու, հետաքրքրողներու կը խնդրուի անձամբ ներկայանալ, ԸՆՎՈՒ:

Շաղգոյեան կեդրոն, Բ. յարկ:

ՃՄՈՒԹԿԵԼՈՎ...

Դա շնակցական երեց սերունդի ներկայացուցիչ մը յաճախ կը կրկնէր այն միտքը, թէ Դաշնակցութեան շարքերը անցնողը նախ պէտք է նմոքի ու Դաշնակցութեան ուղիներուն տակ նետէ իր սեփական «ես»ը ու ապա միայն մուտք գործէ անոր շարքերը:

Շարքեր երկուցեան 34 հոգի, ջախջախիչ մեծամասնութեամբ երիտասարդներ, իրենց դաշնակցական հերոսները տեսնելու իրենց սեփական «ես»ը մտնելով միացան «արագան խնամք» հասարակ կենցաղին:

Ճիշդ է, քիչ մը «խնամք» պէտք է ըլլալ Դաշնակցութեան շարքերը մտնելու համար: Արդիւնէն դժուար բան է դաշնակցական ըլլալը, յատկապէս այս օրերուն, երբ բշտամբն շատ յանապատեանքով է, ինչպէս որ հողերէն շատ բան համար շատ յանապատեանքով են հայու յաջողութեան սպասուածքները:

Արդիւնէն սովորական մարդոց տեղը չէ Դաշնակցութեանը: Արդիւնէն սովորական կուսակցութիւն մը չէ ան: Անոր ամէնէն մեծ առաքինութիւնը բերելու կը կարգադրուի այն հանգամանքին մէջ, որ մեր ժողովուրդը իր իտալիան հասցնելու համար Դաշնակցութեանը երբեք չկոչուած նամբանքներէ, անհանգստանքներէ անտուգանքներէ անտուգանքներէ մեր հաւաքականութիւնը:

Ան, որ կը հաւատայ մեր ժողովուրդի իտալիաներուն, ան, որ պատրաստ է այդ իտալիաներէն իրականացնելու համար վրայ իր «ես»ը գոհաբերելու, ան, որ երբեք չի բաց մանաւանդ անբերելոյ արագութեամբ տեսնելու կարողութիւնը եւ անոր յաջողութեան հարցը կամ իր կամքը, որ կը կարգադրուի այն հանգամանքին մէջ, որ միայն ու միայն կը գոյատեւեն, այլապէս այսօր հոյս մտնողները միայն բրածոներ մնացած չէին ըլլալ:

Սարդարապատը, որուն յաջորդած անկախութեան տօնը 85ամեակին առիթով էր, որ 34 նորագիտները միացան մեզի, վերջ չէ գտած: Այսօր իւրաքանչիւր հայ գաղութներու «սարդարապատը» կը կարգադրուի այն հանգամանքին մէջ, որ միայն ու միայն կը գոյատեւեն, այլապէս այսօր հոյս մտնողները միայն բրածոներ մնացած չէին ըլլալ:

Մեր տոկունութեան գաղտնիքը բերելու մեր հաւաքական կամքին մէջ պէտք է փնտնել. իսկ այդ հաւաքական կամքը կոսմոսը Դաշնակցութիւնը կոչուած դարբինն է: Ան, որ կը հաւատայ այդ դարբինին կարողութեան, անոր կամքով պէտք է նմոքի իր «ես»ը, որ պէտք է մեր տոկունութիւնը անկախ:

ՎԱՉԷ ԲԵՐՈՒՏԵԱՆ

ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՏԱՆԳՆԵՐ - ԻՐԱՆ ԴԻՄԱԿԱՅՈՒԹԵԱՆ ՏԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐԸ

Ս. Փեթերսպուրիի 300ամեակի տօնակատարութիւնները եւ Ուելս երկիրներու ղեկավարներուն էլիանի վեհաժողովը յանգեցան իրաքի պատերազմին պատճառով գերպետութիւններու միջեւ յառաջ եկած տարակարծութիւններու նկատելի մեղմացման՝ Միացեալ Նահանգներուն կարելիութիւնը տալով իրենց ամբողջ ուշադրութիւնը սեւեռել Մերձաւոր Արեւելքի մէջ իրենց գլխաւոր թիրախին՝ իրանի վրայ:

Ներկայիս Միացեալ Նահանգներ կ'իրականացնեն շրջանին մէջ իրանի դիրքերը տկարացնելու իրենց հետեւողական ռազմավարութեան առաջին շրջափուլին խնդիրները, որոնք կը ներառեն քանի մը հիմնական առաջնահերթութիւններ՝ արաբեւարձայնական տարանջատելու լուծումը, արաբական աշխարհին, եւ մանաւանդ՝ իրաքի մէջ իրանի ազդեցութեան չէզոքացումը եւ իրանի վրայ ազդելու նորանոր լծակներու փնտրումը:

Այդ շրջափուլին մէջ կարելի է դիտարկել Միացեալ Նահանգներու բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն վերջին յայտարարութիւնները իրանի շուրջ եւ անոնց շարունակութիւնը հանդիսացող տեղեկութիւններու արտահանքը իրանի դէմ գինուորական գործողութիւններու սանձազերծման հաւանականութեան վերաբերեալ:

Գերպետութիւններու ղեկավարներու Ս. Փեթերսպուրիի եւ էլիանի հանդիպումներուն նախօրեակին ասպարէզ նետուած այսպիսի տեղեկութիւնները կը ծառայէին իրարու դիրքորոշումները շօշափելու նպատակին: Արդէն ակնյայտ դարձած է ռուսեւեռիկեան նոր «սիրախաղ»ին սկիզբը՝ այս անգամ իրանի շուրջ: Միացեալ Նահանգները ընդգրծուած կերպով կը սիրաշահին Ռուսիան՝ ակնկալելով իրանի հետ անոր համագործակցութեան զարգացումը կորիզային գէնքի մարզին մէջ, եւ առերես կը թուի, թէ կը հասնին իրենց նպատակին: Ռուսիոյ ղեկավարութիւնը կը վերահաստատէ իրանի եւ Հիւսիսային Գերմանիայի կորիզային ծրարներուն նկատմամբ իր սկզբունքային կեցուածքը, որ կարելիութիւն կ'ընձեռէ Միացեալ Նահանգներուն այդ երկիրներէն պահանջել անվերապահօրէն հետեւել կորիզային գէնքի տարածումը սահմանափակելու համաձայնագիրի դրոյթներուն՝ կորիզային ուժանիւթի միջազգային գործակալութեան միջոցով վերանկարգելու գործընթացը:

Այսպիսով, իրանի դէմ ուղղուած Միացեալ Նահանգներու ռազմավարութեան շրջափուլին մէջ կորիզային ծրարներուն մասին շրջան ընդ խօսակցութիւններուն կը վերապահուի այն նոյն դերը, ինչ որ ժամանակին յատկացուեցաւ Սատտամ Հիւսէյնի իրրեւ թէ պահած քիմիական ու կենսաբանական գէնքի պալատներուն մասին ծանօթ պնդումներուն:

Հարց կը ծագի՝ որքա՞ն լուրջ է ռուսեւեռիկեան գործակալութիւնը եւ անիկա Միացեալ Նահանգներուն կարելիութիւն կու տա՞յ պատժամիջոցներ կիրարկել իրանի դէմ՝ հարցը տեղափոխելով ՄԱԿի Ապահովութեան Խորհուրդը: Անշուշտ Ֆրանսայի, Գերմանիոյ եւ Ռուսիոյ հետ դիմակայութեան թուլացման պայմաններուն մէջ ամբերիկացիներուն համար մեծ դժուարութիւն պիտի չեն ներկայացնէ իրանի դէմ ուղղուած քարոզարշաւին ծաւալումը՝ կորիզային գէնքի ստեղծումէն հրաժարելու կարգախօսին ներքեւ: Սակայն, ի վերջոյ, Միացեալ Նահանգները, որոնք մինչեւ այսօր այդպէս ալ քիմիական կամ կենսաբանական գէնք չեն յայտնաբերած իրաքի մէջ, պիտի չկարենան նաեւ կորիզային գէնք կամ անոր արտադրութեան արհեստագիտութիւն գտնել իրանի մէջ:

Պիտի ծախսողին նաեւ այդ երկիրներէն սին պայթեցնելու այն պարզունակ ծրարները, որոնք կապուած են պահպանողականներու եւ բարեկարգչականներու դիմակայութիւն յառաջ բերելու սպասելիքներուն հետ:

Իրան ամուր ընկող մըն է նոյնիսկ գերհզօր Միացեալ Նահանգներուն համար: Ուստի, իրաքի դէմ կիրարկուող քաղաքական միջոցառումները, որոնք Միացեալ Նահանգներու հետեւողական ռազմավարութեան ստակ առաջին անգործուն են, որեւէ արդիւնք պիտի չտան: Ծնշումի միջոցներուն այս «առաջին արժեք»ին տեղատուութեանէն ետք անխուսափելիօրէն յառաջ պիտի գայ անոնց «տեսականին» ընդլայնելու անհրաժեշտութիւնը, եւ կարծես թէ Միացեալ Նահանգներ կը դիտակցին այդ հանգամանքին:

Այդ հողին վրայ ալ տեղի կ'ունենայ թուրքիոյ ու անոր դաշնակից Ազրպէյճանի հակաիրանական խաղին մէջ ներքաշելու համար անհրաժեշտ պայմաններուն նախապատրաստումը՝ նպատակ ունենալով խաղալ իրանի համար աւելի մեծ ու անմիջական վտանգ հանդիսացող փանթուրանականութեան գործօնը:

Այդ նպատակով թուրքիա պիտի փորձէ զառամեալ Ալիեւի փոխարէն Ազրպէյճանի նախագահի աթոռին բազմեցնել բացառապէս փանթուրանական նպատակներ հետապնդող ուժէ թեկնածու: «Ենի Մուսաւաթ» կուսակցութեան առաջնորդ Իսա Համպարովի փառահեղ ընդունելութիւնը Անգարայի մէջ արդէն կը վկայէ այն մասին, որ թուրքիոյ ղեկավարութիւնը գտած է «իր թեկնածուն»: Զարգացումներու տուեալ շրջագիծին մէջ մուսաւաթականներու իշխանութեան հաստատումը Ազրպէյճանի մէջ կրնայ նպաստել նաեւ Միացեալ Նահանգներու ծրարներուն իրականացման, որովհետեւ այդ մէկը կարելիութիւն պիտի տայ կեանքի կոչելու իրանի դէմ ուղղուած ռազմավարութեան երկրորդ հանգրուանին հիմնական խնդիրը՝ «Հարաւային Ազրպէյճան»ի հիմնահարցին խաղարկումը:

Սակայն Ազրպէյճանի մէջ իշխանութեան փոփոխութեան հարցին նկատմամբ անտարբեր չէ նաեւ Ռուսիա, որ ներկայիս «կազային պատերազմ»ի մէջ մտած է «երկնագոյն հօսք» ծրագիրը Պաքու-Թիֆլիս-էրզրում կազատարին գոհարբող թուրքիոյ դէմ: Ուրեմն, եթէ թուրքիա յաջողի իրականացնել Ազրպէյճանի մէջ իշխանութեան փոփոխութեան իր անցարկումը, ապա անով պիտի ձեւաւորուի իրանը հիւսիսէն մեկուսացնելու եւ ներքնապէս ապակայունացնելու համար անհրաժեշտ Միացեալ Նահանգներ-թուրքիա-Ազրպէյճան առանցքը:

Այսպիսով, իրանի դէմ ուղղուած իրենց ռազմավարութեան երկրորդ հանգրուանին Միացեալ Նահանգները վերահաստատ պիտի աշխուժացնեն թուրքիոյ դերակատարութիւնը եւ միեւնոյն ժամանակ սիրաշահելով Ռուսիան պիտի փորձեն գործարքի մէջ մտնել անոր հետ: Եւ միայն իրանը փանթուրանական օղակով շրջափակելէ ու «Հարաւային Ազրպէյճան»ի խնդիրը բարձրացնելէ ետք Միացեալ Նահանգները պիտի յանդգնին անցնել իրականացման այն ծրագիրներուն, որոնց մասին վերջերս տեղեկութիւններ յայտնուեցան ռուսական մամուլին մէջ, այսինքն՝ բացառապէս գործողութիւններու դիմել իրանի դէմ:

Զարգացումներու այս շրջափուլին մէջ լուրջ մարտահրաւէրներ կը սպասեն նաեւ Հայաստանին, որովհետեւ Ազրպէյճանի մէջ մուսաւաթական իշխանութեան ձեւաւորման հետեւեալը ուղղակիօրէն կը շօշափէ նաեւ մեր երկրի ազգային անվտանգութեան խնդիրը:

Վերլուծելով Միացեալ Նահանգներ-իրան դիմակայութեան յաջողական հանգրուանները եւ անոնց շրջափուլին մէջ Ազրպէյճանի մէջ փանթուրանական փորձարարութեան իրականացման հաւանականութիւնը, միեւնոյն ժամանակ պէտք չէ մոռնալ, որ Միացեալ Նահանգներու եւ իրանի միջեւ հսկանքներու երկարատեւ, հիւսիսէն դիմակայութեան շրջապատին մէջ Ազրպէյճանի հարկադիր ներքաշման հետեւեալ կրնայ պտւորանկի ազդեցութիւն ունենալ այդ երկրին համար՝ ներքին ապակայունացման եւ շարք մը ազգային նոր խնդիրներու վերաթարմացման տեսքով:

Շրջանին մէջ սպասուող զարգացումներու այս յաջողական հանգրուաններուն դիմակայելու համար Հայաստան պէտք է որդեգրէ հաւասարակշռուած, ընդձուած ձեւով խաղաղասիրական քաղաքականութիւն, միեւնոյն ժամանակ, հարկ եղած պարագային՝ չխորշելով նաեւ օգտուելով Ազրպէյճանի մէջ սպասուող փանթուրանական փորձարարութեան հաւանական հետեւանքներէն:

ԳԵՈՐԳ ԽՈՒՂԻՆԵԱՆ

«Հայոց Աշխարհ» (Արեւմտահայերէնի վերածուած)

www.aztagdaily.com

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ «ԿԱՐԿԱՉ» ՄԱՆԿԱՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՈՒ ԵՐԻՏԱՍԱՐԳԱԿԱՆ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՐԻՐԱԳՈՐԾՈՒՄՆԵՐՈՎ ՀԱՐՈՒՍՏ ԵԼՈՅԹԸ

Հաւատարիմ մնալով իր տարեկան աւանդուածներին՝ Համազգայինի «Կարկաչ» մանկական, պատանեկան եւ երէց պատանեկան երգչախումբը, խմբավարութեամբ Զաքար Բէշլիշեանի, այս գարնան եւս ներկայացաւ իր տարեկան համերգով, որ տեղի ունեցաւ Շաքաթ, 17 Մայիսի երեկոյեան ժամը 7:00ին, Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանի «Էսէմպլի հոլ» սրահին մէջ: Այս համերգը կը վայելէր հովանաւորութիւնը եւ ներկայութիւնը Լիբանանի Առաջին տիկին Անտրէ Լահուտի:

«Կարկաչ»-ի վեց տարեկան տղայները վաստակին վրայ աւելնալու եկող այս ելոյթը, մնալով հանդերձ մանկապատանեկան բոլոր տարիքներուն պատշաճ երգացանկով եւ երգեցողութեամբ ներկայանալու իր ուղղութեան մէջ, հանդէս բերաւ կարգ մը նորութիւններ, որոնցմէ չլքուեցաւ իրանական լիբանանահայ պարիթիոն Գէորգ Քերեմէթեանի ելոյթը: Ելոյթի մասնակցութիւնը հայրենի վրայ ընկե-

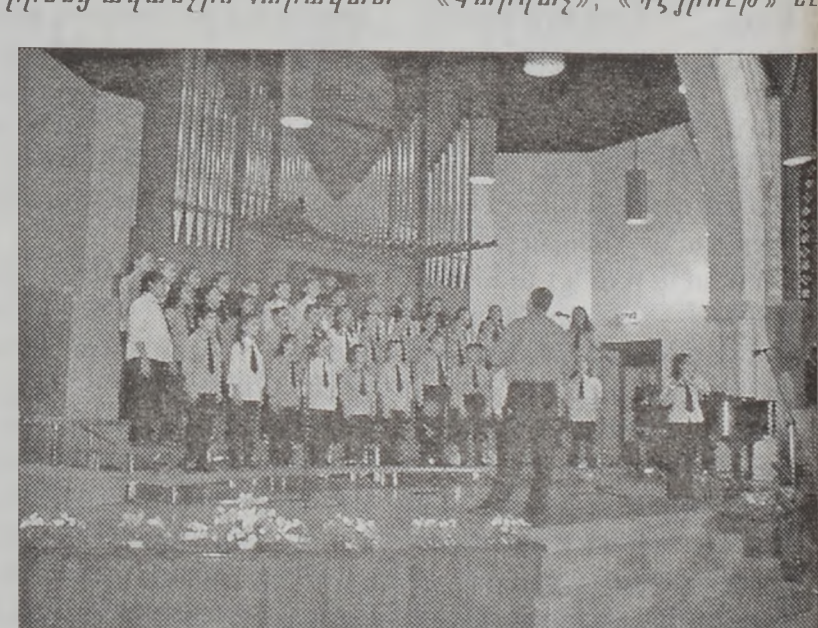
մը գուարթ մեկնարանութեամբ (մշակուած՝ Արեգ Լուսինեան), եւ թելադրուած ու... ինքնաբերական շարժումներով: Մանկական առաջին հնչիւններուն զուգահեռ, «Շլաք մոտի», «Հինգ էժ ունեմ», «Ճան գառնուկ», «Նշնանք» եւ նման ժողովրդային-մանկական տաղերու կատարումը կը յաջողի փոքրիկ երգիչներուն սորվեցնել մանկական ուրախ պարիթիոն Գէորգ Քերեմէթեանի ելոյթը: Ելոյթի մասնակցութիւնը հայրենի վրայ ընկե-

մը գուարթ մեկնարանութեամբ (մշակուած՝ Արեգ Լուսինեան), եւ թելադրուած ու... ինքնաբերական շարժումներով: Մանկական առաջին հնչիւններուն զուգահեռ, «Շլաք մոտի», «Հինգ էժ ունեմ», «Ճան գառնուկ», «Նշնանք» եւ նման ժողովրդային-մանկական տաղերու կատարումը կը յաջողի փոքրիկ երգիչներուն սորվեցնել մանկական ուրախ պարիթիոն Գէորգ Քերեմէթեանի ելոյթը: Ելոյթի մասնակցութիւնը հայրենի վրայ ընկե-

մը գուարթ մեկնարանութեամբ (մշակուած՝ Արեգ Լուսինեան), եւ թելադրուած ու... ինքնաբերական շարժումներով: Մանկական առաջին հնչիւններուն զուգահեռ, «Շլաք մոտի», «Հինգ էժ ունեմ», «Ճան գառնուկ», «Նշնանք» եւ նման ժողովրդային-մանկական տաղերու կատարումը կը յաջողի փոքրիկ երգիչներուն սորվեցնել մանկական ուրախ պարիթիոն Գէորգ Քերեմէթեանի ելոյթը: Ելոյթի մասնակցութիւնը հայրենի վրայ ընկե-

մը գուարթ մեկնարանութեամբ (մշակուած՝ Արեգ Լուսինեան), եւ թելադրուած ու... ինքնաբերական շարժումներով: Մանկական առաջին հնչիւններուն զուգահեռ, «Շլաք մոտի», «Հինգ էժ ունեմ», «Ճան գառնուկ», «Նշնանք» եւ նման ժողովրդային-մանկական տաղերու կատարումը կը յաջողի փոքրիկ երգիչներուն սորվեցնել մանկական ուրախ պարիթիոն Գէորգ Քերեմէթեանի ելոյթը: Ելոյթի մասնակցութիւնը հայրենի վրայ ընկե-

մը գուարթ մեկնարանութեամբ (մշակուած՝ Արեգ Լուսինեան), եւ թելադրուած ու... ինքնաբերական շարժումներով: Մանկական առաջին հնչիւններուն զուգահեռ, «Շլաք մոտի», «Հինգ էժ ունեմ», «Ճան գառնուկ», «Նշնանք» եւ նման ժողովրդային-մանկական տաղերու կատարումը կը յաջողի փոքրիկ երգիչներուն սորվեցնել մանկական ուրախ պարիթիոն Գէորգ Քերեմէթեանի ելոյթը: Ելոյթի մասնակցութիւնը հայրենի վրայ ընկե-

«ԱՉԳԱԿ»-ի ՀԵՆՈՒՍԱՅՆԻ ԹԻԻԵՐԸ
«ԱՉԳԱԿ»-ի հետ կապուելու համար հեռաձայնել հետեւեալ թիւերուն.- 258526, 260115 եւ 241274:

www.hamazkayin.com

Աշակուբայրի Հե

ՀԱՅ ԿԵՐՊԱՐՈՒԵՍԻ ԴԱՏԱԿՐՈՒԹԵԱՆ ՈՐՈՇ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ԵՆՆՈՒՄ 70ԱՄԵԱԿ ՈՒՍԺԻՆ ԵՄԵՆԻ

ՎԵՐԱՅԱՐԿՈՒԱԾ ԱՐԱԲԵՐԷՆ ՏԱՌԵՐ

Տրուած ըլլալով, որ իսլամական կրօնը կ'արգիլէր զինանկարչուծութիւնը, արաբական գեղանկարչութիւնը կ'արգիլէր սուրբ «արապիներ» զարդանախմբեան եւ արարեցին տառերու ոճաւորումներուն, որոնք ինքնին գեղեցիկ են եւ շարժման «տիւնային» կը պարունակեն իրենց մէջ:

Ի գարու կէսերուն արաբական աշխարհի բազմաթիւ գեղանկարիչներ որդեգրեցին արաբական տառերու տարբեր տեսակի արտայայտչաձեւերը՝ իբրեւ արեւելեան ոճ ու յղացք, սակայն քիչեր միայն կրցան դառնալ ինքնուրոյն: Այդ քիչերէն մէկը Ուաթիհ Նահլէյն է, որուն մէկ ցուցահանդէսին ներկայ եղանք «Թաուըր Քլայպ» մէջ (Պուրճ Էլ Լազա):

Յուզադրուած գրուած էին շուրջ քառասուն իւրանկարներ, որոնք ընդհանուր գաղափար մը կու տան մեզի Ուաթիհ Նահլէյի անցած ստեղծագործական ուղիին մասին՝ յիսուսական թուականներէն մինչեւ մեր օրերը:

Կը պարզուի, թէ սկզբնական շրջանին Ուաթիհ Նահլէյն ոչ միայն օգտագործած է արաբական տառերու ոճաւորումները, այլեւ ուղղակիօրէն գրած է բառեր կամ նախադասութիւններ, որոնք իրենց ընդհանուրում մէջ առանձին գեղանկարներ ըլլալու պատրանք կը ստեղծեն: Անոնք յաճախ աշխատուած են ցցուն գիծերով, որոնք յարգաբանակի տպաւորութիւն կը ստեղծեն:

Իսկ եթե ընտանեկան թուականներուն ան թէեւ դարձեալ արաբական տառերու վրայ շեշտը կը դնէ, սակայն այս անգամ կը կրէ Արաբալէս Յունանեանի բարեբար ազդեցութիւնը: (Յունանեանի դործերը, հայրենի այլ գեղանկարիչներու հետ, Պէյրութի մէջ ցուցադրուեցան 1965ին):

Ուաթիհ Նահլէյն ծնած է 1932ին, Պէյրութ: Անոր դործերը ցարդ ցուցադրուած են արաբական գրեթէ բոլոր

Հայրենի ակաճառարունտաբաններն Վիզէն Ղազարեան ստորին տրուած յոդուածին մէջ կը քննարկէ արունտաբանական կարեւոր հարցեր եւ կը կատարէ ձգարտումներ, որոնք կենսական նշանակութիւն ունին հայ արունտի զարգացման համար:

Հայ միջնադարեան կերպարուեստի պատմութեան երեք տիպի փորձ ենք ունեցել: Դրանցից առաջինը մանրանկարչութեան եւ որմանկարչութեան համառոտ պատմութիւնն է ըստ «ազնուական» եւ «ժողովրդական» տիպերի (Դրամբեան, Տուրուովո, Լազարեան): Այս տիպի համար որպէս չափանիշ ծառայում են գեղարուեստական արտայայտութիւնը եւ որակը, որոնք որչափ են անձնական գեղարուեստական մեծ փորձի, բարձր ճաշակի եւ մակարդակի հիման վրայ: Ընդ որում, դրանք կիրառուած են եւ ազնուական համարուող, եւ ժողովրդական ուղղութիւններին նկատմամբ: Այսինքն, որակի չափանիշը չի ազդում այդ երկու տարբեր գեղարուեստական յղացքներին տուող բնորոշման վրայ: Սուրբ աւելի շուտ վերաբերում է անհատ պատմութեան դրսեւորմանը, որ աւելի ցայտուն է ազնուական ուղղութեան մէջ եւ աւելի հանդիսաւոր ու յստիջ ժողովրդականի:

Որակի բացառական մէջ մեծ դեր է խաղում նաեւ գեղարուեստական ինքնատիպութեան եւ օժանդակող գործոնների բացառականութիւնը: Պատմական խորագրերը եւ պատմական շփոթմանը այդ դէպքում ինքնանկատուական շին դիտուում, այլ իբրեւ գործոն, որն օժանդակում է գեղարուեստական արտայայտութեան այս կամ այն կողմի դրսեւորմանը:

Հայ արուեստի պատմութեան յաջորդ տիպը ճարտարապետութեան, քանդակի, դրքարուեստի եւ որմանկարչի պատմութիւնն է՝ ըստ ժամանակաշրջանների եւ պատմական խորագրերի (Տէր Ներսէսեան, Թիբրիթի Տօնապետեան, Ն. Ստեփանեան, որի դործում բացակայում է ճարտարապետութիւնը, բայց որոշակի տեղ ունի կիրառական արուեստը):

Այս ուղղութեան ամենածանրակիւ ներկայացուցիչը Ս. Տէր Ներսէսեանն է: Իր արտասովոր գիտելիքների բացառականութիւնը, հայ, յուն եւ լատին մատենագրութիւնը, պատկերազրուութեան լատին գրութիւնը, որ ֆրանսական է՝ Միլիտ, տը Քերֆանիտ, Գրաբար, Մայլ) չնդհանրէ, ինչպէս եւ խուսափելով ազդեցիկ բայց երբեմն անհիմն համեմատութիւններից (որ յաճախ անուան են իր հետեւողները՝ Համեմատելով ոճով եւ յատկապէս մշակութային արտասովոր միմեանցից հետեւ երեւոյթներ), նա Լ. Տուրուովոյին հետ մեծ ծառայութիւն ունեցաւ այն բանում, որ հայ կերպարուեստը դիտուի իբրեւ առանձին քաղաքակրթական արտայայտութիւն եւ ոչ թէ ընդհանրական կամ, որ աւելի վատ է, ասորական արտայայտութիւն: Քանի որ նա գրում էր եւրոպայի եւ Ամերիկայի ընթերցողներին համար, ապա դիմում էր մտաւորային տեղեկատուական լեզուի (պատկերազրուական մտաւոր եւ ոչ մտաւոր, բայց հիմնարարութեամբ, համեմատ-

տութիւնների գիտապոյտական, դաւանաբանական վէճերի հարցեր, պատմական իրողութիւնների մանրագնին վերադարձնում՝ ըստ մատենագրական եւ պատմադիտական հայ ու եւրոպական աղբիւրների): Նման խօսելակերպը ընթերցողի շուրջը անվերջ ստեղծում էր մի «ընթացիկ», որ կենդանացում էր հայկական նիւթերի արտասովոր, բայց երբեմն զփուլար ընկալելի բազմազանութեամբ: Իսկ միջնադարեան արուեստի մասին ընթերցողների մի ստուար խաւ, յատկապէս միջնադարագէտ պատմա-բանները, մատենագէտները եւ բանասէրները, որպէս կանոն, չեն հասկացել գեղարուեստը, քանի որ երկար ժամանակ միջնադարեան արուեստը հիմնականում ներկայացրելու էին պատկերազրուութեան դպրոցի մասնագէտները, պատմաբանները եւ հնագէտները:

Միջնադարեան արուեստի ազդեցութիւնը նորագոյն եւրոպական կերպարուեստի գեղարուեստական լեզուի վրայ, այն՝ որպէս գեղարուեստական արտայայտութիւնը, ճանաչելի դարձրեց նաեւ միջնադարեան արուեստի ուսումնասիրողներին:

Ինչպէս Դուրուովոն եւ Դրամբեանը, այնպէս էլ Ս. Տէր Ներսէսեանը, ոչ մի գեղարուեստական գնահատական չեն տալիս հայ գրչութեանը (թէեւ զարդարականը Դուրուովոյի համար եղել են յատուկ հետաքրքրութեան յուրը առարկայ):

Թիբրիթի մուսուլմանների եւ Պատրիկ Տօնապետեանի «Հայկական արուեստը» դիտարկուած է ոչ այնքան գեղարուեստական, որքան քաղաքակրթական տեսանկիւնից: Չնայած պատմական եւ պատմաշակութային որոշ կասկածելի կամ արդէն սասանուած նախադրեաններին (հայերի թրակիական ծագումը՝ ըստ Հերոդոտի, «խաղւմը» հայկական եւ ուրարտական մշակոյթների միջեւ՝ իբրեւ ոչ յաջորդական երեւոյթներ, հայկական հեթանոսական աստուածութիւնն է՝ «պանթէոնը»՝ կաճառը՝ բաժանուած իրանականից, ընտանականից, միջագետքեանից եւ այլն, նախաքրիստոնէական հայկական մշակոյթի իւրայատկութեան անտեսումը), այդ հեղինակները փորձում են գտնել այն գծերը, որոնք հայ մշակոյթն ու հայ կենսը տարբերում են բոնուր մեզ յայտնի մեծ եւ փոքր մշակոյթներից՝ մշակոյթի տեւականութիւնը (զարեւորութիւնը, կրօնի եւ հասարակայնուցի կայունութիւնը (հասկանալի է՝ հայ առաքելական, որ նրանց մօտ ընկալուած է իբրեւ մոնոֆիզիտ կամ լուսաւորչութիւնը (հայաստանի կայունութիւնը (հասկանալի է՝ հայ առաքելական, որ նրանց մօտ ընկալուած է իբրեւ մոնոֆիզիտ կամ լուսաւորչութիւնը, իսապապաշտութիւնը, մի կողմից՝ քաղաքակրթականութիւնը տարբեր ազդեցութիւնների նկատմամբ եւ այդ ազդեցութիւնների օրգանական իւրացումը):

Չնայած որոշ մեքենական ընկալումներին (հակառակ Տէր Ներսէսեանի օրգանական ընկալման), անհիմն հասարակութեան, գիրքը լուրջ ներդրում պէտք է համարել հայ միջնադարեան կերպարուեստի պատմագրութեան մէջ թէ իր պարբերացումով (գրեթէ կրկնուած է Ս. Տէր Ներսէսեանի պարբերային եւ Ամերիկայի ընթերցողներին համար, ապա դիմում էր մտաւորային տեղեկատուական լեզուի (պատկերազրուական մտաւոր եւ ոչ մտաւոր, բայց հիմնարարութեամբ, համեմատ-

Գրքի մեծ արժանիքը համարելով դաստիարակման մոթիֆներին, նոր յուշարձանների ներգրաւումը, ճարտարապետական քանդակազարդման (որ, չգիտես ինչու, դարձել է քանդակ) սխեմատիկ նկարագրութիւնը, պէտք է նշեք զարմանալի հակուորութիւնը ոճի նկատմամբ, երբ առանց մանրագնին ժամանակագրական համեմատութեան, առանց ներքին գեղարուեստական խմորման ու կապերի՝ մոթիֆների եւ կառուցների որոշ նմանութեամբ որոշուած են սասանեան, ասորական, բելուզական եւ յատկապէս հուսթական ազդեցութիւնները, եւ այն տպաւորութիւնն է ստեղծուած, թէ Հայաստանը ոչ թէ գեղարուեստական (ոչ միայն քաղաքական) թէ՛ կէտուած է, այլ ինչ որ հետուար ծայրամասում, որին անորոշ ինչ որ ազդեցութիւններ են հասնում:

Այդ տեսակետից թէ՛ կուզ ինտուիտիվ, բայց զարմանալի խորաթիւփան ու դիպուկ դիտողութիւններ կան հրատարակչութեան առաջաբանում (Անն Էմ Մարտիի), որտեղ նշուած են եւրոպացու աչքի համար անսովոր մի քանի իւրայատկութիւններ հայ քանդակի ու մանրանկարչութեան, որոնք նա դիտում է իբրեւ «կարոյնգան», «գերմանական», «իւրանական», «կուրիտական», «Լեթէ», «բելուզական» եւ որոնք իրօք մտածելու նիւթ են տալիս: Այդ նմանութիւնները կամ աւելի շուտ Հայ արուեստում նմանատիպ երեւոյթները յաճախ են նշուել հայ ուսուար (Տուրուովո, Լազարեան, Ս. Տէր Ներսէսեան, Տ. Իգմալիյա, Դր. Յակոբեան եւ այլն): Դր դեռ վերաբերում է հայ միջնադարեան կերպարուեստի դրսեւորումներին: Իսկ եթէ հին հայկական, ուրարտական պրոնզէ մարտականքերում, գինաձու ռազմիկների կերպարներում, տուրքի զուլաններում, նախաքրիստոնէական խեցեգործութեան մէջ տեսնուող Ջակոմետի, Բլէյ, կրետէ-թիւնների հաւաքական «պանթէոնը»՝ կաճառը՝ բաժանուած իրանականից, ընտանականից, միջագետքեանից եւ այլն, նախաքրիստոնէական հայկական մշակոյթի իւրայատկութեան անտեսումը), այդ հեղինակները փորձում են գտնել այն գծերը, որոնք հայ մշակոյթն ու հայ կենսը տարբերում են բոնուր մեզ յայտնի մեծ եւ փոքր մշակոյթներից՝ մշակոյթի տեւականութիւնը (զարեւորութիւնը, կրօնի եւ հասարակայնուցի կայունութիւնը (հասկանալի է՝ հայ առաքելական, որ նրանց մօտ ընկալուած է իբրեւ մոնոֆիզիտ կամ լուսաւորչութիւնը, իսապապաշտութիւնը, մի կողմից՝ քաղաքակրթականութիւնը տարբեր ազդեցութիւնների նկատմամբ եւ այդ ազդեցութիւնների օրգանական իւրացումը):

Ստեփանեանի «Հայաստանի արուեստը» ուղեւոր է գիրքը առաջին փորձն է ի բերելու հայ արուեստի բազմազարդ նիւթը՝ սկսած ուրարտական շրջանից մինչեւ 1980ական թթ.՝ ընդգրկելով քանդակ, նկարչութիւնը, բեմարուեստը, կերպարական արուեստը, թէ՛ մօտ ընկալուած է իբրեւ մոնոֆիզիտ կամ լուսաւորչութիւնը (հայաստանի կայունութիւնը (հասկանալի է՝ հայ առաքելական, որ նրանց մօտ ընկալուած է իբրեւ մոնոֆիզիտ կամ լուսաւորչութիւնը, իսապապաշտութիւնը, մի կողմից՝ քաղաքակրթականութիւնը տարբեր ազդեցութիւնների նկատմամբ եւ այդ ազդեցութիւնների օրգանական իւրացումը):

Երբ որոշ մտեցումներ (Ղազարեան - Մանուկեան, Մեթիւս - Սանճեան) պատմութիւնն է՝ ըստ պատկերազրուածքային համարուած գեղարուեստը, կերպարական արուեստը, թէ՛ մօտ ընկալուած է իբրեւ մոնոֆիզիտ կամ լուսաւորչութիւնը (հայաստանի կայունութիւնը (հասկանալի է՝ հայ առաքելական, որ նրանց մօտ ընկալուած է իբրեւ մոնոֆիզիտ կամ լուսաւորչութիւնը, իսապապաշտութիւնը, մի կողմից՝ քաղաքակրթականութիւնը տարբեր ազդեցութիւնների նկատմամբ եւ այդ ազդեցութիւնների օրգանական իւրացումը):

հայ կերպարուեստին), երկրորդ դէպքում այդ բազմազանութիւնը շփոթութիւն է առաջ բերում հեղինակների մօտ: Առանցիկ դէպքում կարեւորութիւն է տրուում գրչութեան գեղագիտութեանը, նաեւ գրչութեան ու մանրանկարչութեան, իբրեւ էլիքաղաղրիչներ, իմաստաւորութեամբ յարաբերութեանը:

Վերոյիշեալ պատմութիւնները, յաճախ փաստական, համեմատական եւ եզրագծային գծերի սխեմատիկ ճանդերով, բուն կերպարուեստի պատմութիւններ են (անգլիէն եւ Ֆրանսերէն գրուածքները գործածուած են արուեստահասկացութիւնը՝ աւանդաբար նկատուած են ստեղծուած արուեստագիտական, պատմական ջատագովական գրականութիւնները, իսկ եթէ տարբերակուած է (նոր եւ նորագոյն շրջանում), ապա առաւելապէս իբրեւ ընկեր - քաղաքական պայքարի, հասարակական հայեցողութեան մի համապատկեր եւ շատ չնչին չափով իբրեւ զարման - գեղարուեստական ձեւերի պատմութիւն: Դրա փոխարէն բաւականաչափ յստակ է ներկայացուած ժանրերի հերթափոխութեան պատմութիւնը՝ կայունաւ գեղարուեստական որոշ ձեւերի ու հոսանքների բերած փոփոխութիւնների հետ:

Հայ ճարտարապետութեան պատմութիւնները (Սթրուկտուրալ, թորմանեան, Թորքաբի, Եագոպտեան, Հասարակեան, Յարութիւնեան) շեշտը դնում են յատուկ գծերի եւ արտաքին ու ներքին կառուցուածքների պոզիտիվ պարզաբանման վրայ՝ պարզից դէպի բարդ ձեւեր, որոնք միմեանցից յաճախ տարբերուած են Վերջին շրջանում ուղարկութիւնն է դարձնում նաեւ այլ բնագաւառների վրայ (քաղաքաշինութիւն, աշխարհիկ ճարտարապետութիւն, գոյնը ճարտարապետութեան մէջ Յարութիւնեան, Հասարակեան, Խալիփախեան, Ջարեան, Խալիփախեան, ինչպէս նաեւ ճարտարապետական կոթողի առանձին հատածների շեշտուած գեղարուեստական միջոցները վրայ (Յարութիւնեան), ճարտարապետական երեւոյթների խորհրդանշական կողմի վրայ (Ա. Ջարեան):

Հայ կերպարուեստի վերոյիշեալ պատմութիւնները, իրենց թերութիւններով հանդերձ՝ սխալ վերագրումներ, բնորոշումներ, գեղագիտական մտեցման եւ զանաատութեան պատմութեան անտեսումներ եւ այլն, բոլոր մակարդակների ընթերցողներին կարող են ազդափարտալ հայ արուեստի պատմութեան, գլխաւոր ուղղութիւնների (վերջին շրջանները չհաշուած), գլուխ - գործոցների եւ դպրոցների, յարաբար ին մոտիվների, պատկերազրուութեան եւ ոճի մասին: Այդ բոլոր պատմութիւնները (թէ միջնադարեան, թէ հին, թէ նոր եւ նորագոյն շրջանի) ունեն հայ կերպարուեստի պատմութիւնը հասկանալու եւ ծանուցելու, մեկնաբանելու նպատակ: Միակ արտադրող «էրզազ» պատմութիւնը Պիտուճի «Հայաստան. մի հին մշակութային տեղանքի վերայայտնագործում» կատարողն է, որտեղ յատ-

կապէս 19 - 20րդ դդ. հայ արուեստին նուիրուած բաժինը մի կատարեալ շիւղափոթ է, կեղծիքների եւ հայ արուեստին պարտադրուած շինծու «բարեգործներին» ու որմագղնեւորի մի կատարեալ «խառնուրդ» կատարած զարմանալի «ընթացքներ» եւ բացարձակապէս անտեղեկ մարդկանց ձեռքով, որոնք իրենց համարում են արուեստի նորագոյն շրջանի «գիտակ» (Շփիլման, հայութեան մասնագէտ (Միհրան Դաբար, Քրիստիան Փլաթթ):

Այսպիսով, հայ կերպարուեստի պատմութիւնը աւանդաբար արուեստի գործերի (իսկ նոր եւ նորագոյն շրջաններում նաեւ արուեստագէտների կենսագրութիւնները) պատմութիւն է, յենուած անանուն եւ հեղինակային գլուխգործոցների ու հանթիւնների վրայ, որոնք ունեն անստեղծագիտական նպատակ, որ փոխուած են սերունդների եւ նրանց հայեցողութեան փոփոխութեան հետ, ր) գեղարուեստական արտայայտութիւն (սաւելի հարուստ է, քան ձեւը, որը, մեր կարծիքով, յայտնաբերուած է գեղարուեստական արտայայտութեան մէջ, բայց նրա հետ չի նոյնանում), գ) կենսական, գեղարուեստ - գաղափարական միջոցորտ, որի մէջ թթուած է արուեստի գործը:

Կան միջանկեղծ գեղարուեստական նմուշներ (կոթող, խաչքար, մատենակազմ, պահարկ եւ այլն), որոնք առնչուած են քանդակի, հարթաքանդակի հետ, քանի որ նրանց գեղարուեստական - յուզումնաւոր արտայայտութիւնը դուրս է գալիս նրանց ստանդարտ լիշատակային կամ կիրառական գերից կապում մակերեսի գեղարուեստական մշակման ու կերպարուեստ (Գ. Քրիստեան):

Այսպիսով, չնայած հայ արուեստի պատմութեան համար հատուկ միջոցներ (միջնադար), մեզ համար ելակէտային են Տուրուովոյի, Դրամբեանի եւ Լազարեանի մտեցումները, որոնք համար հիմնական չափանիշը գեղարուեստական որակն է, իւրայատկութիւնը (որոշ դէպքերում՝ եզակուութիւնը), ինչպէս նաեւ ուղարկութիւնը, նորոյթի եւ որակի կապակցուածութիւնը: Միայն այս նախադրեանները են ինքնուրու պէտք է գնալ դէպի պատկերազրուութիւնը (Տէր Ներսէսեան, Միթիւս), կանոնը եւ աշխարհայեցողութիւնը են ուղղորդիչ դեր խաղալ:

Փոլ Վալերին տաճարային ձայն էր բարձրացնում՝ ծանօթանալով էլամի, Նինուէի ու Բաբելոնի քաղաքակրթութիւններին: «Մենք որպէս քաղաքակրթութիւն մահկանացու ենք»: Հայոց շուրջ 5000ամեայ քաղաքակրթութեան բաղկացուցիչ մասը կերպարուեստն է, այն մենք դիտում ենք իբրեւ կենդանի օրկանցի, որը միշտ էլ ենթակալ է եղել մուսուցիականի, արձագանգել է կերպարաբար ընթացում յառնած եւ կործանուած քաղաքակրթութիւններին (թէ նախաքրիստոնէական, թէ քրիստոնէական դարաշրջաններում), իր մէջ պահելով «անգին գոյն» (Թուրանեան), որոնք հայ արուեստում կենդանանում են ծիւղերի նման եւ տալիս ոճական այն բազմազանութիւնները (նոյն

քաղաքներուն մէջ ու հասած՝ մինչեւ Թորթո, Փարիզ, Լոնտոն ու Նիւ Եորք: Ան արժանացած է նաեւ տասնչորս մրցանակներու, որոնք մնայուն պատուանդան մը կ'ապահովեն իրեն արաբական աշխարհի մէջ:

Ուաթիհ Նահլէյի վերջին գործերը յատկանշական են իրենց արտակարգ շարժումով ու բնականութեամբ: Արարական տառերը վերայայտնելով հասած են մինչեւ տիեզերք: Ան ունի նաեւ մերկուսիներու եւ ցլամարտիկների շարքեր, որոնք մէջ գարձեալ գերիշխողը շարժումն է:

Անոր շարժումը կը դրսեւորուի թէ՛ գլծի եւ թէ գուլներանգներու միջոցով, որոնք անհանդարտ ու աշխուժ արուեստագէտի մը ներկայութիւնը կը մատնեն:

ՄՈՎԱԷՍ ԾԻՐԱՆԻ

«ԱՉԳԱԿ»Ի ՄԵՉ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

Քոյր անոնք, որոնք կը փափաքին «Ազգայնի» մէջ որեւէ ծանուցում հրատարակել, պէտք է բնագիրը խմբագրատունը՝ Ծանուցումներու բաժանմունքը հասցնեն հրատարակման թուականին առնուազ օր սը առաջ, Մինչեւ ԵՐԿՈՒՇՆԱԲԹ ԺԱՄԱՐ 5:00:

ՄԱՀԱՉԳՆԵՐԸ բացառութիւն են: Մահագր կ'ընդունուի մինչեւ ուշ գիշեր, պայքան ստեղծ որ գայն հրատարակելու հնարաւորութիւն կայ:

Իրավիքի Մարտնչական Կայք

ԻՐԱՔԻ ՄԷՋ ԿԱՏԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ Է

ՇԵՏՏԱՅԻ ԱՊՏԻԼ ԱԶԻՉ ԹԱԳԱՌՈՒՆ ԸԱՄԱՍԱՐԱՆԵՆ ՈՃԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆՈՐԱԶԵՒՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՈՒԹՈՒՆՆԵՐՈՒ ԴԱՍԱՆՈՍ ԱՅՆԱՆ ՖԱՅԱՆԻ «ԱՐԱՊ ՆՈՒԴ»-Ի ՄԷՋ ԿԵ ԳՐԵ, ԹԵ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻԵ ԻՐԱՔԸ ԳՐԱԲԵՆՈՎ ԿԵ ԶԳՏԻՆ ՍԿԻԶԲԵՆ ԳՐԵԼ ԶՐՋԱՆԻՆ ՊԱՏՈՒԹՈՒՆԸ, ԶԱՐՈՒՆԱԿԵԼՈՎ ԽԱՉԱԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ԱՄԱՆԸ

Ապրիլ 10ին Իրաքի պատերազմին զորակցող ցույցի մը ընթացքին Նիւ Եորքի կառավարիչ Փաթաքի խանդավառ բազմութեան մը ուղղելով իր խօսքը՝ ըսաւ. «Պատերազմը այստեղ սկսաւ, 11 Սեպտեմբեր 2001ին»: Փաթաքի նախագահ Պուշին ինչու միայն մէկն է ամերիկացի բազմաթիւ պաշտօնական անձնակազմի անդամներէն, որոնք զբաղած են արդարացնելով Իրաքի գրաւումը եւ տարածելով այն սուտը, թէ իրաքցիք պատասխանատու էին Աշխարհի Առեւտուրի կեդրոնին մէջ 3000 հոգիի մահուան: Այլեւս ոչ ոք կը նշէ Ուսամա պըն Լատէնի անունը: Ոչ ոք կը նշէ այն իրողութիւնը, թէ Հարաւային Իրաքի բնականութեան կէսը պիտի մահանայ Միացեալ Նահանգներու գործածած իւրանիոմէ գլուխով սուտը: Ոչ ոք կը նշէ յետպատերազմեան Իրաքի մէջ Միացեալ Նահանգներու ղեկավարութեամբ եւ գրաւումին պատճառով ստեղծուած քառսային վիճակին, անօրինութեան, թաւանին եւ հրկիզումներուն մասին:

Այս քաղաքագէտները հիմնականօրէն կը ժխտեն բարոյականութեան կապը քաղաքականութեան հետ եւ կը բարոյեն մաքրակալական «արդիւնքը կ'արդարացնէ միջոցը» հաւատամբը, որ կը ծառայէ միայն իրենց սեփական շահերուն: Տրամաբանութիւնը հետեւեալն է. լաւ է քանդելը, սպաննելը եւ հազարաւոր քաղաքացիներ հաշմանդամ դարձնելը, եթէ անիկ կը ծառայէ ձեռքարկուող անունը ղեկավարէն, որ իրականութեան մէջ երբեք յարձակում չէ գործած մեր վրայ, սակայն կրնայ հաւանականօրէն մտածել այդ մասին հետաւոր պագապին: Լաւ է միլիտարիզմը մարդիկ առանց ջուրի, ելեկտրականութեան, ուտելիքի, ապահովութեան եւ բժշկական խնամքի ձգելը, այնքան ատեն որ ամերիկեան ժողովրդավարութիւնը կը բերենք շրջան: Վերջին անգամ, երբ «Ամերիքըն Հերիթսթըն» բառարանին մէջ ստուգեցի մաքրակալական բառը, անիկ ազգեղ բառ մըն էր եւ կը նշանակէր խորհրդակցութիւն, խորամանկութիւն ու պատեհապաշտութիւն: Անիկ ազգեղ բառ մը պիտի մնայ, նոյնիսկ եթէ ամերիկեան բառարանը պատրաստողները որոշեն փոխել բառին բուն իմաստը եւ նոր սահմանում մը պարտադրեն անոր:

Իրօք, Իրաքի մէջ թանգարաններու, դրաղարաններու, համալսարաններու, դպրոցներու, հիւանդանոցներու եւ մշակութային ու քաղաքային այլ հաստատութիւններու թալանելուին ու հրկիզումին նպատակով վարչակարգի փոփոխութիւնը չէ՛, այլ՝ մշակութի փոփոխութիւնը: Իրաքի ժողովուրդը իր հաւատարմական ժառանգութեանն զրկելով եւ անոր հնազարեան Միջագետքի արմատները փճացնելով՝ նախագահ Պուշին վարչակազմը կը կարծէ, թէ պիտի կարենայ սկիզբէն վերականգնել Իրաքը, վերածելու քաղաքացիական եւ նոր կազմակարգի մէջ ղեկը անոր հպարտ ու ազգասէր ժողովուրդը, զայն վերածելով անգրաճանաչներու, գողերու, մարդասպաններու եւ մատնիչներու հաւաքականութեան մը, որ կամովին պիտի ընդունի ամերիկեան գրաւումն ու սինական գերակայութիւնը: Իրաքի Ազգային գրադարանին տնօրէնը «Լոս Անճելըս Թայմ»-ը թերթին մէջ հետեւեալ յայտարարութիւնը կատարած է Ամերիկայի գլխավորութեամբ Իրաքի քանդումին մասին. «Անոնք այրեցին այս երկրին պատմութիւնը: Այժմ պիտի սկսինք գերույն: Մեր յիշողութիւնը քանդուած է»:

Պարզապէս մտածեցէք հեզանքին մասին: Երբ մահացու մըրիկներու աւերեցին Փիրս Սիթիի առեւտուրի արուարձանին չորս թաղամասերը, աղէտին ենթարկուած առեւտրական մը հետեւեալը ըսաւ յայտնապէս դողահար Միգուրիի կառավարիչ Պոպ Հոլտընը. «Ի՛նչպէս պիտի կարենանք փրկել այս աւանը, որ 130 տարուան հնութիւն ունի. նման վայրեր անգտանելի են»: Այո՛, 130 տարուան անցեալի մը ոչնչացումը անշուշտ ողբերգական է: Սակայն Միգուրիի մըրիկը գէթ բնական աղէտ մըն էր, որ կարելի չէր կանխարգելել: Արդեօք մէկը կրնայ՞ երեւակային կամ գիշեր, թէ իրաքցիք ի՛նչ կը զգան իրենց հազարաւոր տարուան պատմութեան եւ հրաշալի մշակութիւն զիտուամաւոր փճացումին ի տես:

Արդեօք Միացեալ Նահանգներու պաշտպանութեան նախարար Տոնալոյ Ռամսֆելտը ուրեկէ՞ ստացած է մշակութի կործանումի եւ մշակութի փոփոխութեան իր գաղափարները: Հաւանաբար, երբ պատմութեան գիրքեր կը թերթատէր փենթակոնի մէջ, փորձելով գտնել իսրայէլի ղեկավար քանակ սպանալիքը ոչնչացնելու նոր ձեւ մը: Ան հաւանաբար կարողացած է Ն. Բ. 146ին մղուած փրկելու երրորդ պատերազմներուն մասին, երբ հռոմէացիք աւերեցին ու գրաւեցին յայտնուած թունուղի տարածքը եւ հիմնեցին հռոմէական նոր քաղաք մը՝ կարթագէնը: Չայն կոչեցին «Ափրիկէի» մէկ գաւառը. անուն մը, որ հետագային պիտի գործածուէր ամբողջ ցամաքամասին համար: Նոյնպէս, Իրաքը քանդելով եւ անոր մշակութային ժառանգութիւնը թալանելուով՝ Ռամսֆելտը կը կարծէ, թէ Միացեալ Նահանգներ կրնան ստեղծել ամերիկեան նոր գաւառ մը Իրաքի մէջ եւ ի վերջոյ վերանստանել ու վերաբնակեցնել ամբողջ Միջին Արեւելքը:

Իրաքի մշակութի փոփոխութեան ենթարկելու սահմանափակ ան ծրագրիր կեդրոնը կը գտնուի Սամարայիցիներու Քասկի Քրիստոնեաներ աւետարանական աղանդը եւ Հարամիքըտը ղեկավարներու Ուլտը, որոնք մեծ մասը կը կապ-

մեն նախագահ Պուշին ընտրական մեքենային, եւ որոնք խորապէս կը զօրակցին իսրայէլի: Արդեօք ինչո՞ւ իսլամատեաց այս քարոզիչները կայք հաստատած են Յորդանանի մէջ՝ սպասելով, որ անգղերու նման խոյանան դէպի Իրաք: Պատասխանը պարզ է. անոնք հոն են յափշտակելու համար այն, ինչ որ կը նկատեն Աստուածաշունչի երկիրը, զայն առնելու համար հեթանոսներու եւ հաւաքելիչներու ձեռքէն, որպէսզի զայն յարթականօրէն միացնեն քրիստոնեայ շախարհին:

Վեր. Ֆրենքլին Կրահամ հետեւեալը կը գրէ անցեալ տարի հրատարակուած իր գիրքին՝ «Տը Եւրոպէի մէջ. «Իսլամներուն Աստուածը քրիստոնէական հաւատքին Աստուածը չէ... Այս երկուքը իրարմէ այնքան տարբեր են, որքան լոյսն ու մութը»: Հարամիքըտը կանխորոշու է Ուլտին Բարոյագիտութեան եւ կրօնական ազատութեան յանձնախումբին ներկայացուցիչը՝ Ռիչըրտ Լէնտ կ'ըսէ. «Աւետարանականներուն մեծ մասը իսրայէլի կը զօրակցի, որովհետեւ կը հաւատայ Աստուծոյ շունչին»:

Գիրք Մենդոզին առաջին 11 գլուխները մեծ մասամբ տեղագրուած են հարաւային Իրաքի մէջ, Շինարի կամ Բաբելոնի տարածքին, որ կ'ընդգրկէ Պապէի, Ուրուք եւ Աքքադիան: Հիւսիսային Իրաքի Նիմրուտ եւ Նիւոէք քաղաքները եւ նոյնքան մաս կը կազմեն երբայական եւ քրիստոնէական ժառանգութեան, որքան արաբական եւ իսլամական աւանդութիւններուն: Մինչեւ այսօր այս քաղաքներուն լաւապէս պահպանուած մնացորդները կարելի է տեսնել Իրաքի տարածքին, եւ հոս է դժուարութիւնը: Արդեօք Միացեալ Նահանգներու եւ իսրայէլի մէջ ծայրայեղականներ կրնան՝ անտեսել հնաքրիտական գանձերու այս հանքը: Զարմանք չէ չէ, որ քրիստոնեայ եւ սինական քաղաքացիական քարոզիչներ սկսած են բանակցութիւններ վարել հիւսիսային Իրաքի քիւրտներուն հետ՝ պահանջելով, որ 1948ին իսրայէլը գաղթած հրեայ քիւրտները այժմ վերագոծնալու իրաւունք ունենան եւ դերակատար դառնան փոխանցման շրջանի կառավարութեան մէջ: Կարճ խօսքով՝ այս աւետարանականները կը հաւատան, թէ Աստուած Իրաքի հողը, իրօք, ամբողջ Արաբիոյ տղերքը՝ Նեղոսի մինչեւ Եփրատ, հրեաներուն հող է՝ յաւիտենականութեան համար: Անոնք դիտանկիւնէն, Իրաքի գրաւումը կը նուիրագործէ «խաչին յարթանակը մահիկին դէմ»:

«ՊԱՂՏԱՏԻ ՇԱՀՐԱԶԱՏԸ»

«Ա. ԷՖ. ՓԵ.» ԿԵ ԳՐԵ, ԹԵ ԻՐԱՔԻ ՏԵՂԵԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՆԿԻՆ ԱՆԽԱՐԱՐ ՍՈՒԼԱՄԵ ՍԱՅՏ ՄԱՇԻՑ ԸՆԴԵՐ ԱՍՏՈՒՄԻՆ ԵՒ ԱՐԱՔԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱՍՓՈՒԹԻ ԿԱՅԱՆԻ ՄԸ ՄԷՋ ԱՅՆԱՅԵԼՈՒ: «ՃԱՐԸ ԱՈՒՄԱՅ» ԹԵՐԹԻՆ ԸԱՄԱՉԱՅՆ, ԱՆ ԿԵ ՓԱՓՈՒՄԻ ԶԱՆՉՆՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ

Արաբական պատկերասփիւռի կայան մը գործի առաջարկ մը ներկայացուցած է Աստուած Հիւսիսային կառավարութեան ամէնէն համակրելի անձին՝ տեղեկատուութեան նախկին նախարար Մուհամէտ Սոյիտ Սահաֆի:

Սահաֆի, որ համաշխարհային դէմք դարձաւ տեւաբար մերթելով, թէ ամերիկեան բանակը հասած էր Պաղտատ, Տուպայի մէջ գործող պատկերասփիւռի «Արապիյա» կայանին կողմէ ստացած է հրահր մը, որ կ'ըսէ, թէ պաշտօն մը կը սպասէ իրեն:

«Որեւէ անպատեհութիւն չենք տեսներ Սահաֆիի հետ աշխատելու մէջ: Ան չի գտնուիր ամերիկացիներու կողմէ ամէնէն աւելի փնտրուած 55 իրաքցիներուն ցանկին մէջ: Ընդհակառակը, ան միջազգային հռչակ վայելեց Իրաքի պատերազմին ընթացքին: Ուրախ պիտի ըլլանք, եթէ ան մաս կազմէ մեր անձնակազմին», կ'ըսէ «Արապիյա» կայանին պատասխանատուն՝ Ալի Հրատիթի:

Պատերազմին ընթացքին Սահաֆի համակիրները շահեցաւ աշխարհի տարածքին՝ պահելով յարթական դիմագրի մը, մինչ ամերիկեան եւ բրիտանական ուժերը կը յառաջանային երկրին խորերը:

Սահաֆի անհետացաւ Ապրիլ 9ին, երբ ամերիկեան ուժերը գրաւեցին Իրաքի մայրաքաղաքը՝ իր անհետացումէն անմիջապէս առաջ ան յայտարարած էր. «Անոնք պիտի յանձնուին կամ պիտի այրին իրենց հրատարակուած մէջը»:

Այնքան մեծ էր Սահաֆի վայելած ժողովրդագրականութիւնը, որ Նիւ Եորքի մէջ անոր «բարեկամները» հաստատեցին անոր նուիրուած կայքը (www.welovetheiraqi informationminister.com), որ կը բովանդակէ մէջըբերումներ նախկին նախարարին ամէնէն անմտաանալի խօսքերէն: Մէկ երկվայրկեանի մէջ 4000 հոգի կ'այցելէ կայքը:

«Պաղտատի մէջ ամերիկացի անհաւատներ չկան, երբեք», կ'ըսէ կայքին «Անմեռ մէջըբերումներու գանձարանին» մէջ տեղ գտած Սահաֆիի առաջին խօսքը:

Նոյնիսկ նախագահ Պուշին խոստովանած է, թէ այնքան հաճոյք կը զգար Սահաֆի լսելով, որ

ասցի զօրավար Հանրի Կուրո այս հռչակաւոր խօսքը ըսած է 1920ի Յուլիսին, Դասակոսի անկումէն ետք, Սալահէտինի դամբարանը հարածելով ոտքով:

Դժբախտաբար իսլամական այս մտայնութիւնը տակաւին կը տիրէ Սպիտակ Տան մէջ: Պարզապէս լսեցէք նախագահ Պուշին գլխավոր խորհրդականներէն եւ անոր աւետարանականներու խմբակին ամէնէն թիրտ ներկայացուցիչներէն՝ Մայքըլ Լիտնի թունալից նմանօրինակ խօսքերը. «Աստուծոյ կամօքով, Միջին Արեւելքի Դաստատանի օրը մտն է»: Չմոռնա՛ք, որ Հուլիանուի բանակին մաս կը կազմէին Հայաստանէն եւ Վրաստանէն քրիստոնեայ գինուորներ, ուղարկուած՝ Անտիոքի Պոնտոս թագաւորին եւ Հայաստանի Հեթոն Ա. թագաւորին կողմէ, որոնք երկուքն ալ կ'ուզէին քրիստոնէական սրբազան վայրերը ազատագրել իսլամ «անհաւատներու» տիրապետութենէն: 1258ի Փետրուարին շուրջ 800 հազար իսլամներ սպաննուած են մոնղոլներու կողմէ: Քրիստոնեաներն ու հրեաները ըստաւ ունեցած են փրկուելու, որովհետեւ Հուլիանուի կինը՝ Տոբոլք եւ անոր գլխավոր հրամանատարը՝ Քրիթուրա քրիստոնեայ էին: Այսօր նախագահ Պուշին նոր պահպանողական խորհրդատուներուն նման, մոնղոլներուն հաւատարիմ այս երկու անձերը Պաղտատի աւերումը կը նկատէին Աստուածաշունչի մէկ մարգարէութեան իրականացումը, որ կը յայտարարէր Վերջին Դաստատանի օրուան գալուստը: Հաճե՛ք հեզանքը այն է, թէ մոնղոլ ասպատակողները իրենք իսլամացան Պաղտատի գրաւումէն նուազ քան կէս դար ետք:

Բաւական բարացուցական է այն իրողութիւնը, թէ Ճէյ Կառնըր, Լիբուտի համակիր մեքիկացի ներկայացուցիչ Իրաքի մէջ, որ սերտ բարեկամն է իսրայէլի վարչապետ Արիէլ Շարոնի, մնայուն բանակավայր մը հաստատած է Աստուածաշունչի քաղաք Ուրի մէջ: Ուրը Արահամի ձեռնարկումն է: 1920ական եւ 1930ական տարիներուն հոն կատարուած պեղումներէ ի յայտ եկած են տաճարներ, ինչպէս նաեւ՝ թագաւորական դամբարաններ, որոնց պարունակած ոսկեայ գանձերն ու թագաւորներուն հետ թաղուած ծառաներուն մնացորդները կը մըցին Թունիանի մոնիթորինգի հարստութեան հետ: Կառնըրի ընտրած վայրը չարագուշակ է. անիկ մտածել կու տայ իրաքցիներու արտաքսումին մասին եւ

անոնց տեղ՝ իսրայէլացիներու ու Ֆրենքլին Կրահամի նման քարոզիչներու վերաբնակեցումին:

Կառնըր արդէն սկսած է վերաբնակեցնել ոչ միայն Ուրը, այլ նաեւ Քուռնա քաղաքը, որ կը կարծուի, թէ Եղեմական պարտէզին վայրն է. այն առասպելական տարածքը, ուր Եփրատ եւ Տիգրիս գետերը լը միանան, եւ ուր հնադարեան եւկայիպոտոս ծառը, որ ծանօթ է Ադամի ծառ անունով, երկրային դրախտի խորհրդանշան է: Այս քաղաքը, որ հրեաներուն, քրիստոնեաներուն եւ իսլամներուն պաշտամունքին առաւելակ է, այժմ բանակավայրն է իրանտայ թագաւորական բանակին առաջին գումարտակին: Աւելի՛ն. Միացեալ Նահանգներու պետութիւնը ծրագրած է Ֆինանսաւորած է «Իտլըն ըկէյն» (դարձեալ Եղեմ) ծրագրը, զոր կը գլխավորեն իսլամ մը ամերիկացի երկրաբաններ, որոնք կը յուսան վերակենդանացնել Եղեմական պարտէզը եւ զայն բնակեցնել «գաղթականներով եւ արեւմտականացած աքսորեալ իրաքցիներով», ինչպէս կը ընտելացնեն զանոնք:

Նոյն հակատարիքը կը սպասէ Ուրուքի, Նիւ-ուէի, Նիմրուտի եւ Բաբելոնի հնադարեան քաղաքներուն, ինչպէս նաեւ՝ Պաղտատի արեւմտեան տարածքներուն մէջ իսլամական միջնադարեան բազմաթիւ գիւղերու, որոնք այժմ դուրս եւն: Ուրուքի (ուրիկ կու գայ այսօրուան Իրաքի անունը) ճախճախոտներուն մէջ արեւմտեցի հնագէտներ այժմ կ'ըսեն, թէ գտած են իրաքի թագաւոր Կիւլիամէի կորսուած դամբարանը: Կիւլիամէն հերոսն է աշխարհի հնագոյն գիւղացիներու պատմութեան, որուն մէջ կը պատմուի աղէտալի ջրհեղեղի մը մասին, որ կ'առնչուի Նոյեան տապանի պատմութեան: Հնագէտներ կը յուսան Կիւլիամէի գերեզմանը երեւան հանել յառաջիկայ տարի, երբ քաղաքական պայմանները թոյլ տան: Պարզապէս համբերեցէք տեսնելու համար օտար վերաբնակիչներ կամ իսրայէլեան զբահայատ «Տի. 9» պուլտողըներ, որոնք պիտի շրջին Ուրուքի, Ուրի եւ Իրաքի հնադարեան այլ քաղաքներու փոյրացիներուն մէջ՝ հնագիտական շահուէտ վայրեր պեղելու կամ աւերելու համար: Վստահարար այդ ժամանակ ձորճ Պուշ եւ Ճէյ Կառնըր պիտի չկարենան բարի սամարացիներ ղեմակը կրել: Կամ թերեւս պիտի կարենան:

(ԶԱՊԱՌՈՒՍՄ)

Սուլիման Սահաֆի կուրդի վերածուած էր Արեւմուտքի մէջ:

Երբեմն Ուաշինկթընի մէջ իր հանդիպումները կ'ընդհատէր հետեւելու համար անոր ամէնօրեայ մամուլայ ատուիսներուն:

«Կր սիրեմ գայն, ան հրաշալի էր, ըսած է նախագահ Պուշ. Պի. Սի.» պատկերասփիւռի կայանին ելույթի մը առիթով: Մէկը մեր դէմ ուղղեց այն ամբաստանութիւնը, թէ գայն դիմաճուար կերպով վարձած եւ հոն դրած էինք: Ան դասական դէմք մըն էր»:

«Արապիյա» պատկերասփիւռի կայանը հաստատուած է Տուպայի մէջ եւ կը գործէ Մէկուսային Արաբիոյ, Քուէյթի եւ Լիբանանի մէջ: Կայանը կը նշէ, թէ արդէն Աստուած Հիւսիսային պաշտօնական ներկայացուցիչներէն՝ ՄԱԿի մէջ նախկին դեսպան Մուհամէտ Ալտուրին հրահրած է Իրաքի վերաբրոյ շարք մը հարցազրոյցներու համար:

Լոնտոնի մէջ «Շարք Աուսաթ» թերթին համաձայն, Սահաֆի կը փորձէ յանձնուել ամերիկեան բանակին, սակայն ամերիկացիք մերժած են ձեռնարկելու գայն, որովհետեւ ան չի գտնուիր նախկին վարչական կարգին «ամէնէն փնտրուած» 55 անդամներուն ցանկին մէջ: Թէեւ ան Աստուած Հիւսիսային վարչակարգին բանբերն էր, սակայն չի կրնար մաս կազմել անոր անոր գործակիցներու սիւնի շրջանակին:

Պատրաստեց՝ Լ. ԿԻՒՆՅԵԱՆ-ՍՐԱՊԵԱՆ

ՇԱՆՈՒՅՈՂՆԵՐՈՒ ՌԵՇՎՈՒԹԵԱՆ

«Ազդակ»-ի մէջ ազգային կամ առեւտրական ծանուցումներ հրատարակել փափաքողներէն կը խնդրուի ծանուցումին բնագիրը ընթացիկ գիրով (հաստատութեանց պարագային)՝ նախընտրաբար պաշտօնական րոտիփ վրայ, եւ հաստատուած՝ ներկայացնել «Ազդակ»-ի ծանուցումներու գրասենյակը:

ԵՐԿՈՒՇԱՅ ԲԱՑԱՌԻԿ ԶՐՋԱՊՏՈՅ 14 ԵՒ 15 ՅՈՒՆԻՍՆ

Թարթու, Պանիս, Առուտի կղզին նաւակով, Լաթաքի քաղաքը եւ շուկան, զիշերը Զեւայ, պանդոկ նախաճաշերով եւ ընթացիկ: Գին՝ միայն 45 \$:

Մէկ շաբաթ Սինջ, պանդոկ, նախաճաշով: Գին՝ 499 \$:

Մէկ շաբաթ նաւով Կիպրոս եւ Զոնմաստան՝ կղզիներ 485 \$, լման ճաշերով, ամեն զիշեր խրախճանք:

15 - 29 Օգոստոս ԵՐԵՒԱՆ, Սեւան - Ծաղկաձոր լման պտուկներով վիզիտներով եւ տուրքերով միայն 625 \$-ով սկսեալ փոխան 1100 \$:

Արձանագրութեան համար դիմել ԱՇԽԵԱՆ ԹՈՒՐ: Դեռ. 01 - 261177, 01 - 240654 եւ 03 - 233978:

ՀԱՅ ԿԵՐՊԱՐՈՒՄՍԻ...

Շարունակում է ճիշդ էջեր

նրակ բեռնախնամներն են...

Ընդհանրապես արևելաստր...

Եվ կան արուեստագետներ...

պատմությունն ինչպիսիք է...

Պատահաբար մեր աչքի առջև...

(Յապրուում)

ՃԱՏՐԱԿ

1

ՃԵՐՄԱԿԵՐ ԿԵ ՄԱՂՍԵԻ ՄԱԹ 2 ՇԱՐԺՈՒՄՈԿ

ԿԻՎՈՐԻԹՕ Ս. ՊՐՈՏ Մ. (2002)

2

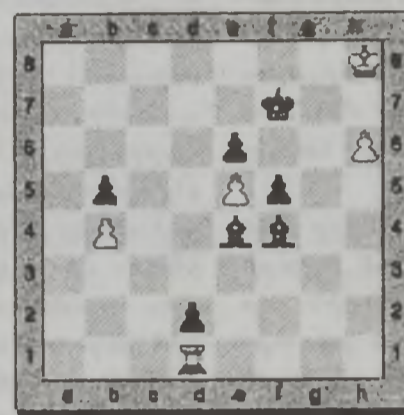
ՃԵՐՄԱԿԵՐ ԿԵ ՄԱՂՍԵԻ ՄԱԹ 2 ՇԱՐԺՈՒՄՈԿ

ՇՈՒԷՅՑԸՐՕ. - ԸՆՍՈՎԱԿԵՐ Պ.

3

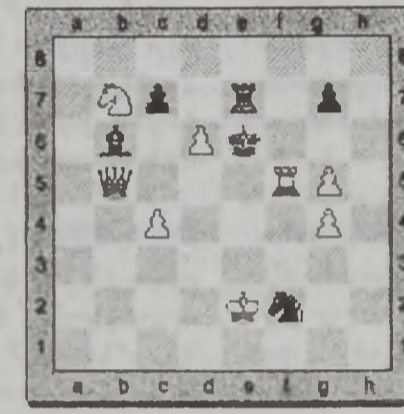
ՍԵՒԵՐԸ ԿԵ ՄԱՂՍԵԻ ՄԱԹ 2 ՇԱՐԺՈՒՄՈԿ

ԱՐԶՄԻԹԻԱ Ի. - ԸԸՐԸՈՒՅՈՎԱԿԵՐ Ի.

4

ՃԵՐՄԱԿԵՐ ԿԵ ՄԱՂՍԵԻ ՄԱԹ 2 ՇԱՐԺՈՒՄՈԿ

ՎԱՍԻԼԻ ՍԱՐԵՈՎԱԿԵՐ

Խնդիրներուն լուծումը տեսնել՝ 10րդ էջ

Այս սիրակը պատրաստեց՝ Էլի Հուլիշեան

ՏԻՆԱԿԱՆ ԿՐԱՆԻ ԱՍՏՂԵՐԸ

ՏԻՆԱԿԱՆ (21 Մարտին 20 Ապրիլ)

Ճիշդ լաւ խոյի նման պիտի յարձակիք...

ՏԻՆԱԿԱՆ (21 Ապրիլին 21 Մայիս)

Ձեր կենսունակութիւնը եւ ուժակները...

ՏԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (22 Մայիսին 21 Յունիս)

Ձեր ու ձեր գաւակներուն միջև պիտի ստեղծուի...

ՏԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (22 Յունիսին 23 Յուլիս)

Կարգ մը բաներ ձեզի պիտի յիշեցնեն...

ՏԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (24 Յուլիսին 23 Օգոստոս)

Ձեր կարելիքը ըրէք վերագտնելու համար...

ՏԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (24 Օգոստոսին 23 Սեպտեմբեր)

Այս օրերուն շատ լաւ ընթացքի մէջ էք...

ՏԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (24 Սեպտեմբերին 23 Հոկտեմբեր)

Եթէ քիչ մը աւելի անկողնութիւն ունենաք...

ՏԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (24 Հոկտեմբերին 23 Նոյեմբեր)

Ձեր երկարեայ առողջութեամբ եւ երկարեայ կամ...

ՏԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (24 Նոյեմբերին 21 Դեկտեմբեր)

Ձեր շուրջի անցուղիները աւելի յստակ պիտի...

ՏԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (22 Դեկտեմբերին 20 Յունուար)

Ձեր նպատակները, ձեր պաշտօնին վերաբերել յա...

ՏԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (21 Յունուարին 19 Փետրուար)

Սրանցելի բուական մըն է այսօրուանը, եթէ ուզէք...

ՏԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (20 Փետրուարին 20 Մարտ)

Ամուսնութիւն մը կամ նոր յղութեան հարց մը ու...

ՕՐԱՏԵՏՐ

ՓԱՌԱՅՈՒՆ / ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԵՍ / ԶԲՕՍԱԿԵՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԳԵՂԱՆԿԱՐԻՉ ՔԻՔԻ Պ. Տ.Ի ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԵՍԸ Կ'ԵՐԿԱՐԱՉՊՈՒԻ

Լիբանանցի երիտասարդ գեղանկարիչ Մարի...

տանկինին:

Հիմնականին մէջ տասնութ հիւանդկարներէ...

Մեծադիր եւ անխորազիր այս հիւանդկարը...

բացուած ու շէշտակի նայող այքեր:

Քիքի Պ. Տ.Ի այս ցուցահանդէսը...

Չարաթով: Յուցահանդէսը պիտի տեսնուի...

ԱՅՍՕՐ

- Թատրոն՝ «Օ Սիէլ», ժամը 20:30ին, «Ալ Մատինա»...

ՕՅԵՐԵՆՈՅԸ
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 9 ՅՈՒՆԻՍ 2003
ՊԷՅՐՈՒԹ ԱՐԵՒՈՏ
ԶԵՐՄԱՍՏԻՃԱՆ ՅԵՐԵԿ՝ 29°C
ԳԻՇԵՐ՝ 22°C
ԽՈՆԱՌՈՒԹԻՒՆ՝ 78%

ԱՉԳԱԿ 50 ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ

ՄԱՅԻՍ 28Ի ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՏԷԹԻ ՄԷՋ

30 Մայիսի Շաբաթ երեկոյեան տեղի ունեցաւ Հայաստանի Հանրապետութեան...

ԱՅՍՕՐ՝ 9 ՅՈՒՆԻՍԻՆ

- 1904.- Ֆրանսական խորհրդարանին մէջ, Ֆրանսիա Տը Փրեսանտ...

ԽԱՉԲԱՒԻ ԹԻՒՒ 5456 Պատրաստեց՝ Տ.Ս. ԱՐԱՋԱՐԵԱՆ

11x11 grid for crossword puzzle 5456.

ՇՈՒՅԻՆԱԿԱՆ ՈՒՂԱԿԱՅԵԱՑ

- 1. Արու ձի - Ճոկան: 2. Հետեւաբար - Արաւական անուն:

ԹԻՒՒ 5455

ԽԱՉԲԱՒԻՆ

ԼՈՒԹՈՒՄԸ

11x11 grid for crossword puzzle 5455.

Մ Ա Ր Զ Ա Կ Ա Ն

ԱՇԽԱՐՀ

ՖՈՒԹՊՈՒԼ

ԼԻԲԱՆԱՆ - ԻՆՏՈՆԵՉԻԱ 5 - 1

Լիբանանի մարզիկները, որոնք կը տօնեն իրենց յաղթանակը

Ասիոյ ցամաքամասէն ներս տեղի ունեցող ֆուտպոլի Վտումի Բ. հանգրուանի դարձի իր կատարած մրցումին, Լիբանանի Ողիմպիական խումբը, Շաբաթ օր Պէյրութի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ 5-1 արդիւնքով ծանր պարտութեան մատնելէ ետք ինտոնեզիան, իր պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով պատահական յաղթանակ տարի Աթէնքի մէջ տեղի ունեցող Ողիմպիականի Վտումի Գ. հանգրուանի մրցումներուն իր տոմարը:

Երթին, 1-0 արդիւնքով պարտութիւն մը կրած Լիբանան, յաջողեցաւ իր այս յաղթանակը կերտել շնորհիւ իր համակիրներուն, որոնք գնահատուեցան շուրջ քսանեօթ հազարով: Մրցումին հաշիւը առաջին իսկ վայրկեանին բացաւ Ապպէս Աթուն, մինչ խորտը Սալամէ հեթրիք մը իրագործեց (15րդ, 46րդ եւ 57րդ), իսկ վերջին կողմը նշանակեց Ռոնի Ապար (89րդ):

Նշենք, թէ Հ.Մ.Ը.Մ.ի ֆուտպոլի ներկայացուցչական խումբին մարզիկներէն՝ Յակոբիկ Տօնապետեան Ողիմպիականի խումբին խմբապետն է:

ԹԵՆԻՍ. ՈՈՒՆՆ ԿՈՐՈՍ

ԺԻՒՄԹԻՆ ՂԵՆԵՆ ԵՒ ՖԵՐԵՐՕ՝ 2003Ի ՀԵՐՈՍՆԵՐԸ

Երէկ աւարտեցաւ թենիսի մեծագոյն մրցաշարքերէն՝ Փարիզի Ռոլան Կարոս մրցաշարքը, որ ծանօթ է նաեւ Ֆրանսայի բաց մրցաշարք անունով:

Աղջկանց աւարտականի մրցումը, որ տեղի ունեցաւ Շաբաթ օր, եղաւ զուտ պելճիքական, որուն ընթացքին քիմ Բիսթըրը ճակատեցաւ Ժիւսթին Հենէն - Հարտեմի դէմ:

Հենէն, որ կիսաաւարտականին պարտութեան մատնեց աշխարհի թիւ 1ը՝ Սերէնա Ռիլիքմը, արգելք հանդիսանալով անոր որ յաջորդաբար հինգերորդ անգամ ըլլալով տիրանայ կրան շրջմ մրցաշարքի մը, դարձաւ առաջին պելճիքացին, որ կրան շրջմ տիտղոսի կը տիրանայ, երբ 6-0 եւ 6-4 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Բիսթըրը:

21 տարեկան Հենէն, որ արեւտավարձ դարձած է 1999ին, իր ասպանդէպին ընթացքին շահած է տարբ տիտղոսներ, որոնց երեքը՝ այս տարի (Տուպայ, Վարլըսթոն եւ Պերլին): Տղոց աւարտականին, որ տեղի ունեցաւ երէկ, վերջ գտաւ սպանացի խումբի Բարլոս Ֆերէրոյի յաղթանակով, որ առանց դժուարութեան 6-1, 6-3 եւ 6-2 արդիւնքով պարտութեան մատնեց հոլանտացի Մարթին վերբերը, որ ոչ միայն առաջին անգամ ըլլալով Ռոլան Կարոսին կը մասնակցէր, այլեւ առաջին անգամ ըլլալով կրան շրջմ մրցաշարքի աւարտականին կը հասնէր:

Հենէնի նման, 23 տարեկան Ֆերէրոն եւս շահեցաւ իր ասպանդէպին առաջին կրան շրջմ մրցաշարքը, իր հետ տանելով նաեւ 840 հազար եւրօ (983 հազար ամերիկեան տոլար): Իսկ վերբերը շահեցաւ

440 հազար եւրօ (491 հազար ամերիկեան տոլար): Անցեալ տարի, աւարտականին (նոյն այս մրցաշարքին) Ֆերէրո իր պզակիցէն Ալպէր Բուսթայէն պարտուած, վերբերը պարտութեան մատնեց 2 ժամ եւ 9 վայրկեանի ընթացքին:

1998ին արեւտավարձ թենիսիստ դարձած Ֆերէրո, նախապէս տասը տիտղոսներու տիրացած էր:

Խուան Զարլոս Ֆերէրօ՝ իր շահած բաժակով

Հեցեց (ճախից) եւ Բիսթըրը

ՖՈՒԹՊՈՒԼ ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՄՐՅՈՒՄ

Հ. Մ. Ը. Մ. - ՌԱՍԻԿ ԺՈՒՆԻԷ՝ 5-1

Շաբաթ օր Պուրճ Համուտի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ տեղի ունեցաւ ֆուտպոլի բարեկամական մրցում մը, որուն ընթացքին Հ. Մ. Ը. Մ.ի ֆուտպոլի ներկայացուցչական խումբը 5-1 արդիւնքով (կիսախաղ՝ 1-0, ի նպաստ՝ Հ. Մ. Ը. Մ.ի) պարտութեան մատնեց Դ. դասակարգի Ռասիկ ժոնիէն:

Ա. կիսախաղին, Հ. Մ. Ը. Մ. 1-0 արդիւնքով յառաջացած էր, շնորհիւ՝ վարդան Ղապարեանի նշանակած կոլին, որ Բ. կիսախաղին եւս կոլ մը նշանակեց: Վարդան հեթրիք մը կրնար իրագործել, սակայն անոր փենայթի զսպուռեցաւ մրցակից կապմին բերդապահին կողմէ:

Մնացեալ կոլերը նշանակեցին Դրօ Բեհեան, Սամուէլ Պողոսեան (փենայթիով) եւ Բաֆֆի Ճուլֆայեան:

ՈՒՔՐԱՆԻԱ - ՇԱՅԱՍՏԱՆ՝ 4 - 3

Եւրօ - 2004ի Վտումի մրցումներուն, Շաբաթ օր տեղի ունեցան 19 ճակատումներ, որոնց ընթացքին նշանակուեցաւ 53 կոլ:

Ամենէն աւելի կոլերը նշանակուեցան (եօթ կոլ) Ուքրանիա - Հայաստան մրցումին, որ տեղի ունեցաւ Լվովի մէջ եւ վերջ գտաւ ի նպաստ հիւրընկալ կապմին՝ 4-3:

Պէտք է ըսել, որ Հայաստան հանդիսացաւ օրուան անբախտը, որովհետեւ «բախտաւոր» Ուքրանիա իր յաղթանակի կոլը նշանակեց մրցումին կորուսած վայրկեաններուն (93րդ):

Մրցումին հաշիւը փենայթիով բացաւ Ալպէր Սարգիսեան (13րդ), երբ մեծ քառակուսին մէջ Օլէկ Լուծմի գետին բերաւ յառաջապահ Արման Բարամեանը: 28րդ

վայրկեանին Ա. Սէ. Միլանի յառաջապահ Անտրի Շեվչենքոյի քոնքրին վրայ՝ Օլէքսանտր Կորչըով հաւասարեցուց արդիւնքը: Հայաստան յաջողեցաւ անգամ մը եւս յառաջանալ մրցակիցին վրայ, երբ նոյնինքն Սարգիսեան քառասուն մեթրէն զօրաւոր հարածով պարտութեան մատնեց բերդապահ Տմիթրօ Շուքրովը:

Շեվչենքոյի նշանակած երկու կոլերուն շնորհիւ (66րդ՝ փենայթիով եւ 73րդ), թէեւ Ուքրանիա 3-2 յառաջացաւ, սակայն 74րդ վայրկեանին Արթուր Պետրոսեան լոնթութեան մատնեց դաշտին տերերուն համակիրները, երբ նշանակեց իր կապմին հաւասարութեան կոլը (3-3):

Կենթարդուէր, որ մրցումը այդպէս ալ պիտի աւարտի, սակայն բախտը ծայրեցաւ Սերիլ Ֆիտտորովի, որ 93րդ վայրկեանին նշանակեց իր կապմին յաղթանակի կոլը, պարտութեան մատնելով Հայաստանի բերդապահ Ռոման Պերեպոլսիին:

Մրցումին ետք, Հայաստանի ֆուտպոլի պաշտօնի խումբին ռումանացի մարզիչը՝ Միլայ Սթոյլա, ըսաւ. «Գէշ ոչինչ կրնամ ըսել մարզիկներուն մասին. պարզապէս կու գամ ըսելու, որ դժբախտաբար չար բախտը մեզի հետ էր միայն: Ա. կիսախաղին, անակնկալի բերիսը դաշտին տերերը, մինչ Բ. կիսախաղին աւելի հակայարձակումներ է, որ կապմակերպեցինք: Ուքրանացիներուն ունեցած աւելի տոկուն ֆիզիքականը, ինչպէս նաեւ Շեվչենքոյի փորձառութիւնը պատճառ դարձան անոնց յաղթանակին: Երկու բան կու գամ ըսելու սակայն: Առաջինը, որ գլխահակ պիտի չվերադառնանք Հայաստան, իսկ երկրորդը՝ յառաջիկայ երեք մրցումներուն, մինչեւ մրցաշարքին աւարտը նոյն ոգիով պիտի պայքարինք»:

Իր կրած այս պարտութենէն ետք, Հայաստան չորս կէտով մնաց չորրորդ դիրքին վրայ եւ գրեթէ իր յոյները կորսնցուց Փորթուգալի տոմս մը ապահովելու համար, որովհետեւ առաջին երեք դիրքերը գրաւողները բաւական հեռացան իրմէ: Շաբաթ օրուան մրցումներուն մեծագոյն անակնկալ արդիւնքը արձանագրուեցաւ նոյն խմբակէն ներս (Չ. խմբակ), երբ պարագուլսի դիրքը գրաւող Սպանիա կրեց մրցաշարքի իր

Յարութիւն վարդանեան (ճախից), որ կը փորձէ գնդակը

Սարգիս Յովսէփեան (թիւ 4), որ կը փորձէ կասեցնել Անտրի Շեվչենքոյի

Սթիլիանոս Ճիանցաքոփուլոս

առաջին պարտութիւնը, իր հիւրէն՝ Յունաստանէն, 1-0 արդիւնքով: Սարակոսայի մէջ տեղի ունեցած մրցումին Սթիլիանոս Ճիանցաքոփուլոս նշանակեց մրցումին «որբ» կոլը (44րդ): Սպանիա այժմ ունի 10 կէտ, իսկ Ուքրանիա եւ Յունաստան՝ 9ական կէտ:

Կլասքոյի մէջ տեղի ունեցած մրցումը՝ Սկովտիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ (Ե. խմբակ), վերջ գտաւ 1-1 արդիւնքով: Ֆրետի Պոպիչ նշանակեց հիւր կապմին կոլը (23րդ), իսկ Քենի Միլըր՝ Սկովտիոյ կոլը (69րդ):

Շաբաթ օրուան մրցումներուն մեծագոյն յաղթանակը հանդիսացաւ Շուէտ (Գ. խմբակ), որ 6-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Սան Մարինոն:

Ստորեւ՝ Շաբաթ օրուան մրցումներուն ամբողջական արդիւնքները.

Ս. խմբակ	Մ. խմբակ	Չ. խմբակ	Գ. խմբակ
Մալթա - Կիպրոս	Իսրայէլ - Սլովենիա	Ռումանիա - Պոսնիա	Դանիա - Նորվեգիա
Մոլտովա - Աւստրիա	Պիլիպիններ - Հոլանտա	Հունգարիա - Լաթվիա	Սան Մարինո - Շուէտ
Սկովտիա - Գերմանիա	Իսլանտա - Ֆարօ կղզիներ	Սպանիա - Յունաստան	Ուքրանիա - ՀԱՅԱՍՏԱՆ
Ֆրանսիա - Իտալիա	Սլովակիա - Բուլղարիա	Պուլկարիա - Պելճիք	Էսթոնիա - Անտրրա
Ֆինլանտա - Սերպիա	Ալբանիա - Ալպանիա	Չեխիացիներ - Ռուսիա	

Ստորեւ՝ դասաւորումը.

Ս. խմբակ	Մ. խմբակ	Չ. խմբակ	Գ. խմբակ	Ն.Շ. Ս.Ս.	ԿԵՏ
1.- Ֆրանսա	5	5	0	0	19 2 15
2.- Սլովենիա	5	3	1	1	10 7 10
3.- Իսրայէլ	5	2	2	1	6 3 8
4.- Կիպրոս	6	2	1	3	7 11 7
5.- Մալթա	7	0	0	7	3 22 0
Ք. խմբակ					
1.- Դանիա	5	3	1	1	10 6 10
2.- Նորվեգիա	5	3	1	1	7 3 10
3.- Ռումանիա	5	3	0	2	14 6 9
4.- Պոսնիա	5	2	0	3	4 7 6
5.- Լուքսեմպուրկ	4	0	0	4	0 13 0
Գ. խմբակ					
1.- Հոլանտա	5	4	1	0	11 2 13
2.- Չեխիա	4	3	1	0	9 1 10
3.- Աւստրիա	5	2	0	3	4 8 6
4.- Մոլտովա	5	1	0	4	3 8 3
5.- Պիլիպիններ	5	1	0	4	2 10 3
Դ. խմբակ					
1.- Լատվիա	5	3	1	1	6 3 10
2.- Շուէտ	4	2	2	0	9 2 8
3.- Հունգարիա	5	2	2	1	8 4 8
4.- Լեհաստան	4	2	1	1	7 1 7
5.- Սան Մարինո	6	0	0	6	0 20 0
Ե. խմբակ					
1.- Գերմանիա	4	2	2	0	6 3 8
2.- Սկովտիա	5	2	2	1	7 5 8
3.- Լիթվանիա	5	2	1	2	4 6 7
4.- Իսլանտա	4	2	0	2	6 5 6
5.- Ֆարօ կղզիներ	4	0	1	3	4 8 1
Չ. խմբակ					
1.- Սպանիա	5	3	1	1	10 3 10
2.- Ուքրանիա	5	2	3	0	10 7 9
3.- Յունաստան	5	3	0	2	5 4 9
4.- ՀԱՅԱՍՏԱՆ	5	1	1	3	6 11 4
5.- Հիւս. Իրլանտ.	4	0	1	3	0 6 1
Գ. խմբակ					
1.- Թուրքիա	5	4	0	1	11 3 12
2.- Անգլիա	4	3	1	0	8 3 10
3.- Սլովակիա	5	2	0	3	7 6 6
4.- Մակեդոնիա	5	1	2	2	7 8 5
5.- Լիխտենշտայն	5	0	1	4	2 15 1
Ը. խմբակ					
1.- Պուլկարիա	5	3	2	0	8 3 11
2.- Էսթոնիա	5	2	2	1	4 1 8
3.- Խորուաթիա	4	2	1	1	6 2 7
4.- Պելճիք	5	2	1	2	4 8 7
5.- Անտրրա	5	0	0	5	1 9 0
Թ. խմբակ					
1.- Կալէս	4	4	0	0	10 1 12
2.- Իտալիա	4	2	1	1	6 3 7
3.- Ֆինլանտա	5	2	0	3	6 6 6
4.- Սերպիա	4	1	2	1	5 6 5
5.- Ալպայէճան	5	0	1	4	2 13 1
Ժ. խմբակ					
1.- Չեխիացիներ	5	2	3	0	9 5 9
2.- Ռուսիա	5	2	1	2	11 9 7
3.- Ալբի	5	2	1	2	7 8 7
4.- Ալպանիա	5	1	2	2	6 8 5
5.- Վրաստան	4	1	1	2	3 6 4

ԿՈՐԻԶԱՅԻՆ ԶԵՆՔԵՐՈՒ ԳՈՈԿ

ՔԱՄԱԼ ԽԱՐԱԶԻ ԿԸ ՀԵՐՔԵ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՄՔԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԹԵՀՐԱՆ, 8 (ԱՅՓ).- Կորիզային, քիմիական կամ կենսաբանական պայթյունները գործածությունը բացարձակապես արգելու է հայաստանյան կողմից, յայտնում է Իրանի արտաքին գործոց նախարար Քամալ Խարազի կիրակի օր, հերքելով ամերիկեան այն ամբաստանությունները, թե՛ իր երկիրը կ'ուզի կորիզային պայթյունները:

Սակայն Խարազի յայտնում է, որ Իրանի վրայ ճնշում բանեցնելը կորիզային ուժանիթի իր ծրագրերին գծով, ակնկալուած արդիւնքին հակառակ հետեւանքը պիտի ունենայ:

Նախարարը նաեւ ամբաստանում է կորիզային պայթյունները տարածումը արգելող համաձայնագիրը (Է.Ն. Փ. Թ.Ի.) կնքած միւս երկիրները, ըսելով, որ անոնք համաձայնագիրին իրենց վերաբերող բաժինը չեն գործադրած:

Ան շեշտում է, որ Իրան կորիզային կեղծույնները կը գործածէ միմիայն խաղաղ նպատակներու համար, եւ թէ իրանցի գիտնականներուն աշխատանքը հպարտանքի առարկայ է:

Անոր այդ արտայայտություններէն օր մը առաջ, Կորիզային Ուժանիթի միջազգային գործակալութեան քննիչներ Իրան հասած էին՝ նախօրօք կազմակերպուած այցելութեան մը համար, մինչ գործակալութիւնը կ'ամբաստանէր թե՛ Իրանը, ըսելով, որ անիկա կորիզային ապահովութեան համաձայնագիրը լիովին չէ յարգած:

Ըստ գործակալութեան կողմէ անոր անդամներուն յղուած տեղեկագիրի մը, Իրան բռնաբարած է Է.Ն. Փ. Թ. Ի. պայմանները, սակայն անիկա քայլերու կը դիմէ սխալ սրբագրելու համար:

Մ. Նահանգներ, որոնք Իրանը ամբաստանում են կորիզային ուժանիթի քաղաքային ծրագրերը իբրեւ ծածկ գործածելու յանցանքով՝ կորիզային պայթյունները համար, յայտնում են, թէ ՄԱԿի գործակալութեան յայտնաբերումները շատ ստահոգիչ են:

Ուաշինկթըն նաեւ ճնշում կը բանեցնէ Ռուսիոյ վրայ, որպէսզի վերջ տայ միլիտարտոր տույր արժողութեամբ Պուշինի կորիզային ուժանիթի գործարանին կառուցման:

Իրան նաեւ ճնշումներու տակ կը գտնուի՝ Է.Ն. Փ. Թ. Ի. յաւելեալ մէկ փրոթոգոլը ստորագրելու համար, ինչ որ պիտի արտօնէ ՄԱԿի գործակալութեան քննիչներուն, որ անակնկալ քննություններու դիմեն՝ նոյնիսկ չյայտարարուած վայրերու մէջ:

Իրանի կորիզային ուժանիթի գործակալութեան պատասխանատու Ղոյամիդի Աղայատի հարցազրոյցի մը մէջ կոչ ուղղած է ՄԱԿի գործակալութեան, որ իր յայտնաբերումները կարելի եղածին չափ շուտ հրապարակէ, «փաստելու համար, որ Մ. Նահանգներ կը ստեն»:

ՉԵԳԵՆԻՈՅ ՄԷՋ ԵՐԿՈՐԵԱՅ ԲԱՆՈՒՄՆԵՐԸ ԽԼԱԾ ԵՆ 20 ԶՈՔ

Ռուսիոյ հարաւային անջատողական Չեչենիոյ հանրապետութեան մէջ, երկօրեայ բախումներ խլած են 20 կոի, որոնց կարգին՝ ռուս բարձրաստիճան հրամանատար մը:

Ըստ ռուսական լրատու գործակալութիւններու կողմէ հաղորդուած տեղեկութիւններուն, Ուրբաթ օր սկսած բախումներուն պատճառով չեչեն 14 ըմբոստ, ռուս 4 փնտր եւ 2 քաղաքային սպաննուած են, երբ ըմբոստներ Չեչենիոյ մայրաքաղաք Կրոյ քիւի արեւելքը գտնուող Արկուն քաղաքին մօտ ռուսական բանակային կարասի մը վրայ յարձակած են: Բախումները մինչեւ Շաբաթ գիշեր շարունակուած են:

Յարձակումը փոքրիկած է Ռուսիոյ խորհրդարանին մէկ որոշումին, որ չեչեն կարգ մը պինդախնդրներուն կը շնորհէր:

ՌԻԱՏ ԿԸ ԲԱՑԱՅԱՅՏԷ ՄԱՅԻՍ 12Ի ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆՑ ԶԵՌԱՐԿԱԾ ԱՆՁԵՐՈՒՆ ԻՆՔՆՈՒԹԻՒՆԸ

Մեղսական Արաբիոյ ներքին գործոց նախարարութիւնը շաբաթավերջին յայտարարած է, թէ Ռիատ Մայիս 12ի անձնասպանական գործողություններուն ձեռնարկած անձերուն 12ին ինքնությունը գտած է:

Անոր մէկ հաղորդարտութիւնը 12 անձերուն անունները նշած է: Անոնց 5ը մաս կը կազմէին Ռիատի յարձակումներէն քանի մը օր առաջ մեղսական իշխանութիւններուն կողմէ յայտնաբերուած 19 հոգիոց բջիջի մը:

Նախարարութեան հաղորդագրութիւնը ըսած է, որ քննությունները կը շարունակուին ճշդելու համար պայթուցիչներուն սպաննուած միւս անձերուն ինքնությունը:

3 պայթուցիչներէն 2 օր ետք, մեղսական իշխանութիւնները յայտնում էին, որ անուսպ 9 ղեկավար գործողությունները կատարողներն էին:

Պայթումները առնուազն 35 կոի խլած էին եւ անոնց կարգին էին 7 սեուտցի, 9 ամերիկացի եւ մնացեալը այլ երկիրներու քաղաքացիներ:

Ներքին գործոց նախարար Նայեֆ պըն Ապտիլ Ալի կը իշխանը Շաբաթ օր հրատարակուած հարցազրոյցի մը մէջ ըսած է, թէ Ռիատի գործողություններուն կապակցութեամբ 25 կապակցելի ձեռքարկուած է:

ՃԱՏՐԱՎԻ ԽՆԳԻՐՆԵՐՈՒՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐԸ

- 1. 1. Խxh7+ 2. Գg6 3. Գg6# 1-0
- 2. 1. Էd8+ 2. Էe8# 3. 1-0
- 3. 1... Գxe5+ 2. Գh7 4. Գ# 1-0
- 4. 1. d7 2. a5 [1... Գc5 2. d8#; 1... c6 2. Գxc6#; 1... Էx7 2. Գe5#; 1... Էf7 2. Էe5#; 1... Էe8 2. dxe8# (2. dxe8#); 1... Գe4 2. Գd5# (2. d8#)] 2. Գc6# [2. Գd5#; 2. d8#]

ԻՐԱՔ

ՄԱԿԻ ԸՆՆԻՉՆԵՐ ԸՆՆՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԿԱՏԱՐԵՆ՝ ԱՏՈՒԳԵԼՈՒ ԸԱՄԱՐ ՇՈՂԱԿԱՐԱԿ ՆԻԹԵՐՈՒ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՍԸ ԿՈՐԻԶԱՅԻՆ ՈՒԺԱՆԻԹԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷ ՍԸ

ՄԱԿԻ ԸՆՆԻՉՆԵՐ ԿԸ ԼԾՈՒԳ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ

ՄԱԿԻ քննիչները շաբաթավերջին Իրաքի մէջ քննություններ կատարեցին՝ ստուգելու համար շողափայլի նիւթերու գոյութիւնը մէջ շողաքային իշխանութեան ամերիկացի ղեկավարը՝ Փոլ Պրեմըր ըսաւ, որ յառաջիկայ օրերուն հանդիպում պիտի ունենայ քննիչներուն հետ: Ան չըսաւ սակայն թէ այդ հանդիպումին ընթացքին քննիչներէն պիտի խնդրէ՞ օժանդակել հաւաքական քանդումի վէճերու փնտրութիւնը աշխատանքին:

Ստտում Հիւսէյնի հաւաքական քանդումի վէճերուն գոյութեան մասին հրապարակուած ամերիկեան եւ բրիտանական տեղեկագիրները կը շարունակեն վէճի առիթ տալ եւ քննադատութեան ենթարկելի մեծ հարցակններ ստեղծելով անոնց հաւատիւրեան մասին:

Միւս կողմէ, Իրաքի մէջ կը մտնեայ ժամկետ վէճերը յանձնելու դաշնակից ուժերուն: Իրաքցիները տակաւին մէկ շաբաթ ունին յանձնելու վէճերը ամերիկեան ուժերուն, որոնք ցարդ բաւական մեծ դժուարութիւն կ'ունենան, որովհետեւ շատեր չեն ուզեր յանձնել վէճերը: Ամէնէն ըմբոստները կը նկատուին շիիները, որոնք տակաւին վստահութիւն չունին դաշնակից ուժերուն, զորս գրաւող ուժեր կը նկատեն: Շիիներու մեծագոյն ճակատներէն մէկը, որ կը վայելէ Իրանի վարակցութիւնը, յայտարարեց թէ արդէն իսկ ենթարկուած է նոր օրէնքին, սակայն կը մերժէ յանձնել անհատական վէճերը:

Թուստա գործարանին շրջակայքը ապրող մարդիկ ըսին, թէ գողերը պարպած են քիմիական անձանօթի նիւթեր պարունակող տակառներ ու ապա այդ տակառները ծախած են մարդոց, որոնք վանոնք գործածած են ջուր եւ ուտելու իրանքները իրանքները: Ըստ երեւոյթին, տակառները լուսցւած են Տիգրիսի ջուրերուն մէջ եւ ըստ կարգ մը աղբիւրներու, տանեակ մը գրիւկերու բնակիչներ կրնան շողափայլի նիւթերու թիրախ դարձած ըլլալ:

ՄԱԿԻ քննիչները սակայն որեւէ կապ պիտի չունենան հաւաքական քանդումի վէճերու փնտրութիւնը աշխատանքին հետ, որովհետեւ դաշնակից ուժերու հրամանատարութիւնը ստանձնած է այս պարտականութիւնը, որ ցարդ 20շափելի որեւէ յայտնաբերում չէ կատարած:

Միւս կողմէ, Իրաքի մէջ կը մտնեայ ժամկետ վէճերը յանձնելու դաշնակից ուժերուն: Իրաքցիները տակաւին մէկ շաբաթ ունին յանձնելու վէճերը ամերիկեան ուժերուն, որոնք ցարդ բաւական մեծ դժուարութիւն կ'ունենան, որովհետեւ շատեր չեն ուզեր յանձնել վէճերը: Ամէնէն ըմբոստները կը նկատուին շիիները, որոնք տակաւին վստահութիւն չունին դաշնակից ուժերուն, զորս գրաւող ուժեր կը նկատեն: Շիիներու մեծագոյն ճակատներէն մէկը, որ կը վայելէ Իրանի վարակցութիւնը, յայտարարեց թէ արդէն իսկ ենթարկուած է նոր օրէնքին, սակայն կը մերժէ յանձնել անհատական վէճերը:

ՊԱՂԵՍԻՆԵԱՆ ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ...

Շարունակուած Ա. ԷջէԳ
պա կարմիր գիծը անցաւ երբ Արապայի մէջ «ահաբեկչութիւն» որակեց Իսրայէլի դէմ գործողությունները: Ան բարկացող պաղեստինցիները երբ նաեւ խօսեցան «հրեայ ժողովուրդին տանապանքին» մասին:
Համառ Շաբաթ օր յայտարարած էր, որ պինդորով մը յայտարարելու գծով որեւէ նոր հանդիպում պիտի չունենայ Ապու Մադինի հետ: Համապի ղեկավար Ապտէլբաքի Ռաբիի ըսաւ, որ Ապու Մադինի հետ որեւէ տեսակցութիւն տեղի պիտի չունենայ եթէ վարչապետը չհրաժարի Արապայի մէջ կատարած իր խոստումներէն: Մահմուտ Ապպաս կը ծրագրէր այս շաբաթուան մէջ հանդիպումներ ունենայ արմատական շարժումներու ներկայացուցիչներու հետ, համոզելու համար պանոնք, որ դադարեցնեն Իսրայէլի դէմ յարձակումները:
Իսրայէլի դատաւարները Էրէկի յարձակումը եւ Ապպասէն պահանջեց անմիջապէս միջոցառումներ որդեգրել՝ սանձելու համար ծայրայեղականները: Կառավարութեան բանբեր Աի Փապէր ըսաւ, որ Ապպաս պետք է լուծում մը գտնէ ահաբեկչութեան հարցին: Փապէր վստահաւոր իրարարձութիւն նկատեց Էրէկի յարձակումը:

ՀԻՄՆԱՅԻՆ ՔՈՐԵԱ ԿԸ ՄՊԱՌՆԱՅ ՌԻԱՇԻՆԿՈՐԵՆԻ

ՄԷՌԻԼ, 8 (ԱՅՓ).- Հիւսիսային Քորեա սպասուած է հակադարձել քորեական թերակղզիին վրայ ամերիկեան պինդորակաւ ամրապնդումներուն, «համապատասխան վարտոր ուժով» մը:

Անիկա կը հակադարձէր 11 միլիտար տույր արժողութեամբ ամերիկեան ծրագրի մը՝ Հարաւային Քորեայի մէջ ամերիկեան ուժերուն կարողականութեան թափ տալու համար:
Հիւսիսային Քորեայի պաշտօնական լրատու գործակալութիւնը յայտնում է, որ ծրագրեր, որ անցեալ շաբաթ յայտարարուած էր Մ. Նահանգներու պաշտպանութեան փոխ նախարար Փոլ Վոլֆորդիցի Մեյուլ այցելութեան ընթացքին, մաս կը կազմէ ամերիկեան պատրաստութիւններուն՝ «իրահարելու համար պատերազմ մը, որ անհաշիւ աղէտներու դուռ պիտի բանայ քորեական թերակղզիին վրայ»:

Ամերիկեան ծրագրեր կ'առաջադրէ հաստատել յաւելեալ «Փէթրիթ» հրթիռներ, արագընթաց նաւեր եւ թէթեւ վէճերով օժտուած «Սթրայքըր» գումարտակ մը, որ կարելի ըլլայ օդի ճամբով արագօրէն փոխադրել տազնապի մը պարագային թերակղզիին ամրապնդելու համար:

Մ. Նահանգներ արդէն իսկ Պի-52 եւ Պի-124 ունեւորները դրկած են արեւմտեան Խաղաղական կոյս կղզիին՝ պանոնք Հիւսիսային Քորեայի դէմ գործածելու միտումով: Նաեւ Էֆ. 117-Էյ. Սթէյթ 6 ունեւոր օդանաւեր կը պահուին Հարաւային Քորեայի մէջ՝ Մարտէն ի վեր:

Փոնկեանկ Ուաշինկթընը ամբաստանում է հարուած մը ծրագրելու յանցանքով՝ 8 մսուան կորիզային բնութի տազնապը լուծելու համար: Միւս կողմէ, հարաւային քորեացի պաշտօնատարներ երէկ ըսած են, որ Հարաւային Քորեայի պաշտպանութեան նախարար Չօ Եունկ-Բիլ Յունիսի վերջերը Ուաշինկթընի մէջ տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Մ. Նահանգներու իր պաշտօնակիցին՝ Տոնըյո Ռամսֆելտի հետ, ապահովութեան մարզի յարաբերութիւնները քննարկելու նպատակով:

ԿԻՊՐԱԿԱՆ ԸՆԹՅՈՎ

ԿԻՊՐՈՍԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՄԵԿՆԵՑԱԻ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ԼԱՌՆԱՔԱ, 8 (ԱՅՓ).- Կիպրոսի արտաքին գործոց նախարար Ճորձ Եաքովու Կիրակի օր մեկնած է Մ. Նահանգներ, ուր ան կոչ պիտի ուղղէ ՄԱԿի ընդհանուր քարտուղար Քոֆի Անանի եւ ամերիկացի բարձրաստիճան պաշտօնատարներու, որ ճնշում բանեցնեն թուրքիոյ վրայ՝ կղզիին բաժանումին վերջ տալու հարցով:

«Կ'ուզենք ընդգծել այն տուեալը, թէ Կիպրոսի հարցին լուծումը մը ապահովելու փորձերը ճախող ած են թրքական անվերջողութեան պաշտօնատարներու, որ ճնշում բանեցնեն թուրքիոյ վրայ՝ կղզիին բաժանումին վերջ տալու հարցով»:
«Կ'ուզենք ընդգծել այն տուեալը, թէ Կիպրոսի հարցին լուծումը մը ապահովելու փորձերը ճախող ած են թրքական անվերջողութեան պաշտօնատարներու, որ ճնշում բանեցնեն թուրքիոյ վրայ՝ կղզիին բաժանումին վերջ տալու հարցով»:
Նախարարը յայտնում է, որ Կիպրոսի գծով թուրքիոյ վրայ ճնշում բանեցնելու ճիգերը «կը դժուարանան» Անվարայի մէջ «բանակին եւ քաղաքական ղեկավարութեան միջեւ» գոյութիւն ունեցող տազնապի պատճառով:

ԱՅԶԻԼ AFHIL

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՏՆԱՅԻՆ ՄԱՔԵՐՈՒ ՄՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

RENT AND SALE

- Wheelchair
- Walker
- Electric Bed
- Manual Bed
- Water Mattress
- Cans
- Sticks
- Serum Tripod
- Walking Frame

HOME MEDICAL EQUIPMENT SERVICES

- Over Bed Table
- All Kinds Of Oxygen
- We Also Provide
- Laboratory service.
- Physiotherapist
- Nurses Aids
- P.T.S. (AMBULANCE)

ՅՈՒՑԱՍՐԱՐ՝ «ԱՐԻՆ» ՍԵՆՁԵՐ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ՝ ԱՅՇԻԼ, ԱՅՇՏԻ ԾԵԼԵ, Բ. ՅԱՐԿ (ՇՆ. 001) 242536/7

NO MATTER WHAT YOU NEED... OR WHERE YOU NEED.

ՀԻՄՆԱՅԻՆ ԲՈՐԵԱ